

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il: לקבלת הגליון למייל

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 312

פנינים לפרשת משפטים

"הילד שלי הסכים להצעה", ממשיכה האם ומספרת למלמד. "בהגיע זמן ההדלקה בערב שבת, הוא ניצב לידי, וכשאני מליטה את פניי בידי ובוכה, פורץ גם הילד בבכי נסער ביותר, ושופך נפשו בדמעות שלי של ממש, וכך אנחנו בוכים יחדיו, ומתחננים לפני בוראנו שיצליח את דרכו בתורה!"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על השבת וסגולותיה

"ובימים השביעי תִּשְׁבֹּת" (שמות כ"ג, י"ב)

ואף השתתף במהלך השיעור ושאל שאלות טובות. עובר עוד יום ועוד יום, וההתקדמות לא נעצרת, אלא אדרבה - הילד הולך ומתפתח, ורואה ברכה של ממש בלימודיו. השינוי לטובה היה כליכך בולט, עד שהמלמד החליט להתקשר להוריו של הילד, ולשאול אותם מה הביא לשיפור המהותי הזה. על הקו היתה אימו של הילד, שהתרגשה לשמוע שהתפנית הרצויה מורגשת גם בכיתה. כשהמלמד שאל האם תוכל לפרט בפניו מה הביא את הילד לתפנית זו, סיפרה האם כדלהלן: "אומר לך את האמת; מזה כמה חודשים שהבן שלי עצמו החל לשפוך את ליבו לפניי, ובכה מאוד על מצבו העגום. מחד גיסא, הוא תיאר את רצונו ושאירתו להבין את דברי הגמרא הנלמדת,

נעלה כאן על הכתב סיפור מרגש בענין הדלקת הנרות, שהגיע אלינו מהרב י. מ. דיוויס, איש ירושלים, שהעיד ששמע את הדברים ממקור נאמן. המדובר היה בילד כבן 10 שלא הצליח בלימודיו, ואפילו קרואי-זכותב לא ידע על בוריו. החריגות השלילית הביאה לכך שהילד לא התקדם בשום תחום, ולא קלט כמעט מאומה מכל מה שלמדו בת"ת. הוא היה מגיע לחיידר בשעות הבוקר יחד עם כל חבריו, אבל יושב בכיתה כ'גולם' לכל דבר. המצב הלימודי הכליכך גרוע שלו, השפיע כמובן גם על ההתנהגות של הילד, ובהפסקות כשהיה יוצא לשחק בחצר הת"ת, הפריע לְמְשַׁחֲקִים במשחקיהם. ההורים הלכו איתו לכמה מומחי-חינוך, וניסו לפענח את חידת החדלון שלו, אבל אף אחד לא הצליח להעלותו על המסילה הנכונה. הילד לא קלט מאומה. הבעיה היותר גדולה, התבטאה בכך שהמומחים לא הצליחו לזהות את מקור הקושי, ואיש לא ידע להצביע על שורש המצוקה הלימודית של הילד. אין לשער את הכאב והיגון ששררו בבית ההורים, שלא ידעו מה ניתן עוד לעשות כדי לשפר את מצבו של הילד. הם סידרו לו מורים פרטיים, מומחים מאין כמותם, שירתם קודמת לחוכמתם, אבל ראשו של הנער וליבו, פשוט לא תיפקדו... בשלב מסוים, מבחין המלמד שלו בת"ת, בשיפור משמעותי במצבו של הילד הבעייתי. הוא החל לקלוט את הנושאים שנלמדו בכיתה,

הסיבה שהכניס את הטלפון היתה, רק בשביל שהרבנית תוכל לעמוד בקשר עם ילדיה. הוא אף לא היה מוסר את מספר הטלפון בלי רשות מהרבנית, והסביר: הטלפון שייך לה - לא לי... כשכבר היו טלפונים, הרבנית היתה מתקשרת לביתי ושואלת: "שלום מדברים מקרליץ. הרב מבקש ללמוד. האם זה אפשרי??"...

הרב משה זינגר שליט"א, מספר על כ-35 שנה בהן זכה לשמש כחברותא של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיךָ" (שמות כ"א, א')

כ-35 שנה זכה הרב משה זינגר שליט"א, לשמש כחברותא של מרן פוסק הדור, הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל. חברותא מיוחדת היתה זו: יחד הם למדו מידי יום משניות, ואף זכו לסיים מידי שנה את כל ששת סדרי המשנה. שיחה מרתקת עם הרב זינגר שליט"א, בה הוא חושף לראשונה סיפורים ותיאורים אישיים ובלעדיים מתוך החדר פנימה, ומשתף אותנו בכמה מן הפנינים שזכה לאגור באמתחתו בשנים אלו, בצילו של פוסק הדור.

"בערך בשנת תשמ"ז, פותח רבי משה זינגר, "התחלתי לקחת את רבי נסים למקומות ציבוריים רבים, בהם בריתות ואירועים ציבוריים שונים, בין השאר עסק רבי נסים אז בפגישות עם רבנים ואישי ציבור, בשל הסוגיות הציבוריות הרבות בהן הוא היה מעורב.

"במהלך הנסיעה הוא אף פעם לא היה פותח בשיחה מצדו, כיון שסבר שבשעת הנסיעה על הנהג להיות מרוכז לחלוטין בנסיעה, וחשש שאם יתחיל לדבר עמי הרי שהדבר יבלבל אותי ויוציא אותי מריכוז.

"רק אם אני הייתי פותח בשיחה, הוא היה מדבר, שכן מעצם הדבר שאני הוא שפתחתי בשיחה, מוכח שאני מספיק מרוכז בנהיגה. אני הייתי שואל אותו שאלות רבות, והוא היה משיב בסבלנות דבר דבור על אופנו. הוא גם היה מתעניין בשלומי ובשלום משפחתי, ומייעץ בכל דבר שהצריך ליבון ובירור, תוך ירידה מדהימה לעומקם של דברים. יוצא מן הכלל היה, כאשר היינו חוזרים בשעות מאוחרות של הלילה, שאז היה פותח עמי בשיחה מצידו, הוא עשה זאת כדי לעורר אותי - הנהג, שלא אהיה עייף ואירדם חלילה במהלך הנסיעה".

ניצול הזמן

"את רוב תורתו בשנות ילדותו - כך סיפרו לי - קיבל מאביו הגאון רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל, ששימש בשנים מאוחרות יותר כרבנו של בית-הכנסת 'הליגמן' - מראשוני וחשובי בתי הכנסת בבני ברק, ובראשם כולל 'חזון-איש'. כילד, כאשר התחיל ללמוד, כדרכם של

ילדים רצה רבי נסים להתחיל הישר מהגמרא, אך אביו לא נתן לו 'לקפוץ' ישר ללימוד הגמרא, אלא אמר לו שבשלב הראשון יעסוק בלימוד משניות, ויזכה לסיים את כל ששת סדרי המשנה, ואז יוכל להתקדם ללימוד גמרא, אביו אף השתמש עבור זה בלשון חז"ל (בבא מציעא ל"ג ע"ב) 'לעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד'.

"בענין זה הוא סיפר, כי דודו ורבו מרן ה'חזון איש' זיע"א, היה מתעניין אצלו באופן תדיר באלו משניות הוא עוסק, ותמיד כאשר דיבר עמו בלימוד, היה שואל אותו בענין המשניות".

ואיך התחילה החברותא ללימוד המשניות?

"מרן זצוק"ל אמר לי, שכדאי לנצל את זמני המתנה בכל המקומות אליהם אנו מגיעים, הוא הציע, שכדי שלא נתבטל בזמנים אלו, יש לקבוע זמן קבוע ללימוד משניות, כך שכאשר נגיע למקום וניאלץ להמתין - יהיה אפשר להמשיך את החברותא ללימוד המשניות.

"כמה שנים לאחר מכן, התחלנו ללמוד לפני ואחרי התפילה - תלוי בזמן שבו החלה התפילה, בקיץ ובחורף וכדו'. התחלנו ללמוד מתחילת מסכת ברכות. הלימוד היה שבעה ימים בשבוע, כולל שבת. הוא רצה לסיים את כל הש"ס משניות כל שנה. הוא ערך חשבון, שבשביל לסיים ש"ס משניות בשנה, צריך ללמוד בכל יום 2 פרקים.

"במסכתות יש פרקים ארוכים יותר וארוכים פחות, וכן ישנן משניות

“פעם בשנה היינו מסיימים את כל הש”ס, ואז היה מקפיד לערוך סיום מכובד במנין, ואף לשאת דברים לרגל האירוע המיוחד. בכל שנה הוא דאג שהסיום ייצא ביום היארצייט של אבי”

מדוד וספור. גם בתשובותיו לשאלות ההלכתיות הרבות שהופנו אליו, הוא אחז במידה זו, והיה חותך את פסק ההלכה במספר מילים בלבד.

“אך כאשר הוא היה לומד, הנהגתו הייתה שונה לחלוטין: בזמן הלימוד הוא היה מדבר באריכות ולא חוסך במילים, כדי להסביר ולבאר את המשנה באופן הברור והנהיר ביותר. כשהיה לומד את סדרי לימודיו הנוגעים להלכה למעשה, הוא היה מאריך עוד יותר בדבריו.

“אגב, הצעתי פעם להביא לו משניות עם ציונים וביאורים, או שאני אכתוב ואסכם על דף את פרטי המשניות הקשות. הוא לא רצה לשמוע על כך, והסביר, שצריך לחשוב עם הראש ולהבין לבד באופן עצמאי - בעזרת ביאורי המפרשים החשובים על המשנה”.

רבי משה מתרגש כשהוא נזכר בסיפור הבא: “יום אחד במהלך הלימוד, עלתה לי שאלה שחשבתי שהיא שאלה טובה. שאלתי אותו, הוא שמע אותה, חשב לכמה רגעים, ואז המשיך ללמוד בלי לומר מילה. אני התביישתי, וחשבתי שמסתמא השאלה כל כך לא נכונה, עד שאין צורך להגיב עליה.

“אלא שלאחר יומיים-שלושה, בתחילת הלימוד הוא אמר לי: ‘רק אתמול היה לי זמן לחשוב על השאלה ששאלת לפני כמה ימים. השאלה טובה, ונראה לי שההסבר והתשובה עליה הם כך וכך’. זה החיה את נפשי! כעת ראיתי שלא שאלתי שאלה לא ישרה! אך גם למדתי מזה, שגם כשיש שאלות טובות שיש מקום לחשוב עליהן, הרי שבזמן הלימוד אין להתעכב עליהן, אלא ללמוד הלאה, ורק כאשר נמצא זמן מתאים לעיון בשאלה, מעינינים בה”.

והוא נזכר ברגע נוסף: “באופן קבוע, היו אנשים ממתנינים לאחר התפילה, כדי לשאול אותו שאלות בזמן של קיפול הטלית והתפילין

שהלימוד בהן מורכב, קשה ועמוק יותר, ומשכך - לימודן נמשך זמן רב יותר. לכן, למדנו בכל יום בין שעה לשעה ורבע: היו ימים שלמדנו קצת יותר והיו גם שפחות, אך שמרנו על רצף עקרוני של לימוד 2 פרקים ביום.

“הלימוד שלו היה בריכוז רב מאד. היינו לומדים לפני תפילת שחרית. וכשהתחילה התפילה הוא הפסיק באחת. כאשר חזרנו ללמוד לאחר התפילה, ואפילו ביום שלמחרת, הוא היה שב מיד למקום המדויק בו הפסקנו, שכן הריכוז שלו בלימוד היה מבהיל”.

“שלום, מדברים מקרליץ”

הלימוד היה בכל יום ממש? לא היו ימים בהם לא התקיימה החברותא?

“היו שנים שבקיץ הוא היה נוסע למשך מספר ימים לדאצ'ה בירושלים, ואז הייתי נוסע אליו בכל יום כדי לשמור על רצף הלימוד. גם בימים בהם לא יכולנו ללמוד מסיבות שונות - כאשר היו בריתות ושמחות של נכדים למשל, ומיד לאחר התפילה היה צריך לנסוע אל מקום הברית, ולאחריה להמשיך לסעודת המצווה - רבי נסים היה מקפיד מאד, למצוא זמן אחר במהלך היום ללימוד הקבוע, כדי שלא לפספס אפילו יום אחד.

“צריך להבין, שהתקשורת באותם ימים לא היתה קלה ונגישה כמו היום. אפילו טלפון לא היה, לא אצלו ולא אצלי. לכן הוא היה דואג לקרוא לי, ואף מחפש אותי באופן אישי, על מנת להודיע לי על זמן הלימוד.

“גם בשנים מאוחרות יותר, כשהוא כשלעצמו לא היה מכניס טלפון לבית [בין השאר בגלל שלא רצה לענות תשובות דרך הטלפון, שכן היה מעונין לראות את השואל בעיניו], הסיבה בעטיה הכניס את הטלפון היתה רק בשביל שהרבנית תוכל לעמוד בקשר עם ילדיה. הוא אף לא היה מוסר את מספר הטלפון בלי רשות מהרבנית, והסביר: ‘הטלפון שייך לה - לא לי’...”

“כשכבר היו טלפונים, הרבנית היתה מתקשרת לביתי, ושואלת בענווה בערך בזו הלשון: ‘שלום מדברים מקרליץ. הרב מבקש ללמוד. האם זה אפשרי???’...”

שפה ברורה ונעימה

איך התנהלה צורת הלימוד?

“סדר הלימוד התקיים באופן, שהוא היה קורא את המשניות ומסביר לי אותן. הוא לא היה ממשיך עד שהיה בטוח שאני מבין. הוא היה קורא כל משנה ומסביר אותה, ואז - לאחר שסיים את כל המשנה במלואה - עובר לפירוש ה'ברטנורא'.

“כשהיינו מגיעים לקטע שנוגע להלכה, הוא היה מסכם את פרטי ההלכה בענין. זה היה בעיקר עבורו, כדי להזכיר לעצמו את הענין - בעיקר בסדרי מועד, נשים ונזיקין שיש בהם יותר הלכות הנוגעות למעשה.

“כידוע, בכל הקשור לתקשורת עמו בדברים שאינם נוגעים ללימוד עצמו, הוא היה רגיל לקצר ותמצת את משפטיו ואת מילותיו באופן

"אם עד היארצייט לא הספקנו ללמוד את כל הש"ס, הוא ביקש ממני להגיע בליל שבת לבית הכנסת צא"י, בכדי להספיק לסיים את הש"ס עד למועד המיועד. לא למדנו בבית, משום שלא היה בו חשמל והוא לא רצה ללמוד לאור הנר. לכן הלכנו לבית הכנסת צא"י, שם היה גנרטור".

וזה מזכיר לחברותא הרב זינגר שליט"א את הרגע הבא:

"בחג השבועות היינו לומדים מאמצע הלילה, בסביבות השעה 2:00 בלילה, עד התפילה. שנה אחת, הגנרטור 'קפץ' מיד לאחר שהתחלנו ללמוד. הוא אמר לי להיכנס לבית, לקחת קופסת נרות - אריזה של 16 נרות קטנים - והדליק כמעט את כל הנרות לצורך הלימוד. למדנו אז לאור הנרות, והיה זה מחזה מופלא ומרומם, לראות אותו הוגה בלימוד התורה בשעות הקטנות של ליל חג מתן תורה, לאורם של הנרות המרצדים".

"איפה הרב זינגר?"

בשנת תשנ"ז, ביום ראשון ז' באב, עבר מרן הגר"נ זצוק"ל אירוע לבבי חמור ביותר, עד שנשקפה סכנה ממשית לחייו.

"במשך כמה ימים הוא היה מורדם ומונשם. מיום רביעי בבוקר החלו להפחית את כמות חומרי ההרדמה ומשככי הכאבים. במהלך השעות הללו הוא החל לחזור להכרה באופן הדרגתי, והחל ללחוץ: 'איפה הרב זינגר?'

"ביום שישי הייתי שם, ביחד עם חתנו הגאון רבי אהרן אוסטרן שליט"א, והרופאים ביקשו שאכנס, כיון שהרב אומר משהו, וחשוב להיכנס אליו ולדבר עמו. כשנכנסתי מעבר למחיצת הזכוכית, הוא פקח את העיניים וראה אותי, ומיד שאל היכן אנחנו אוחזים במשניות..."

"לאחר מספר רגעים הוא נרדם, ומשפקח שוב את עיניו, שאל: 'מה עם הבחור?'

כוונתו היתה לבחור שפנה אליו בימים שלפני האירוע הלבבי, וביקש עזרה בנוגע לישיבה שרצה להתקבל אליה. הרב ביקש ממני אז לפנות לראש הישיבה ולטפל בענין, וכעת התעניין מה התקדם בנושא..."

רבי משה ממשיך לספר את קורות אותה תקופה: "בתקופה שלאחר אותו אירוע, הייתי נוסע איתו בכל יום לטיול על יד הים - ליד 'רדינג'. או לחילופין, הולך איתו בגינה ברחוב שדרות רמז. לפעמים הלכנו בגינה שבאזור 'בית יד לבנים' ברמת-גן, שנמצא בהר גדול ויש שם נוף יפה ואויר מעולה.

"בדרך כלל ההליכה היתה לפחות שעה, זאת מחמת הוראת הרופאים המפורשת, שעליו לעשות פעילות גופנית באופן יומי. נחיצותה - כך אמרו - לא פחותה מאשר לאכול ולשתות. בתקופה הראשונה, עוד לפני שחזר לכוחותיו, כאשר היינו הולכים הוא היה שותק. הסיבה היתה בגלל ש'עכשיו הולכים - בגלל הוראת הרופאים ללכת'.

"בתקופה מאוחרת יותר, לאחר שכוחותיו שבו אליו, הוא דיבר איתי גם בדרך. כאשר היינו הולכים או יושבים, הוא היה משוחח על דא ועל הא, ומתעניין בענייני הציבור ומתעדכן באירועים שעוררו שיח

"באחת הפעמים בא אברך לשאול שאלה הלכתית, וקיבל תשובה. בלימוד שלפני כן בדיוק יצא לנו לדון בנושא הספציפי הזה, ומזה הוא הסיק את התשובה באופן מיידי. נדמה לי שהשאלה הייתה אם אפשר לתת לגוי תנור ישן, והוא השיב על פי דיוק מהלימוד במסכת שביעית. נהרהר היתה שפוכה על פניו מכך, שבדיוק זימן לו ד' ללמוד את הענין לפני ששאלו אותו את השאלה".

"פעם היה צריך להיפגש עם מרן שר התורה, הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, על מנת לשוחח עמו על נושא ציבורי חשוב, מיעיד הרב זינגר. "הם תיאמו ביניהם שהזמן המתאים ביותר הוא לאחר תפילת הותיקין. כמובן שלאחר התפילה חשבת לקחת אותו מיד לרבי חיים, אולם הוא עצר אותי ואמר לי: 'דבר ראשון אנחנו לומדים, אחר כך ניסע!'".

יומא טבא לרבנן

כיצד נהג לערוך את ה'סיומים' על כל סדר?

"הוא הקפיד מאד לערוך סיום בכל סוף סדר. הוא היה נכנס לבית ואמר לרבנית: 'היינט א סיום' (- היום עושים סיום). הרבנית היתה מקפידה להכנס לסלון, ולפרוס מפה לבנה קטנה על חלק מהשולחן. את השולחן היא כיבדה בדרך כלל בעוגה שהכינה בעצמה, ושמה גם יין וכמה כוסות, וכן שקדים. אם היו שם אנשים שבאו לשאול שאלות, היה מזמין גם אותם להצטרף לסיום. למרות שהיה קשה לו לאכול ולשתות, לפני שסעד את ליבו בפת שחרית, הוא היה שותה קצת יין לכבוד הסיום, ואומר 'בורא פרי הגפן' ו'לחיים'. בסיום עצמו היה קורא את החלק האחרון במשנה, ואמר את כל נוסח ה'הדרן', ואז מתחיל כמה מילים בסדר החדש".

ובסיום הש"ס כולו?

"פעם בשנה היינו מסיימים את כל הש"ס, ואז היה מקפיד לערוך סיום מכובד במנין, ואף לשאת דברים לרגל האירוע המיוחד.

"בכל שנה הוא דאג שהסיום ייצא ביום היארצייט של אבי ז"ל, שנפטר בכ"ב אדר א' תשנ"ב. למרות שבחודש טבת היה היארצייט של אביו, ויכול היה לדאוג שסיום הש"ס יהיה עד אז, הוא ביקש לסיים עד היארצייט של אבי, כנראה כדי לכבד את אמי ע"ה, ולהרנין ולשמח לב אלמנה.

"בשנה הראשונה של פטירת אבי, סיימנו את הש"ס בחודש תמוז, והוא ביקש לערוך את הסיום בבית אמי. אני אפילו לא הייתי מעז לבקש זאת מעצמי, אבל כנראה שכוונתו גם כאן היתה לשמח את אמי ולכבד אותה. הזמנתי גם את הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל, וכל הילדים של מרן הגר"נ הגיעו אף הם.

"בשנים הראשונות הייתי עורך את הסיום בבתי כנסת ובאולמות. בשנים מאוחרות יותר הסיומים היו אצלי בבית, וממש עד שנת תשע"ד - אז עבר לביתו של בנו שיבדלחט"א, רבי מרדכי שליט"א מחמת חולשתו העצומה - למרות שקשה היה לו מאד ללכת, היה עולה במיוחד לביתי בשביל לסיים. באותה הזדמנות גם היה מברך את אמי ואת משפחתי.

"לא יכולתי להתאפק, רציתי לנצל את שהותי בארצנו הקדושה ולהיות במחיצתו עוד ועוד", ענה רבי חיים קרייזווירט. "חשבתי לעצמי: פלוני המקורב אל רבינו, מרשה לעצמו לפקוד את הבית מידי יום ביומו, וכי גרוע אני ממנו? אם מותר לו לפקוד את הבית מידי יום, מותר לי לבוא אחת ליומיים!"

"תורתו מכרזת עליו"... של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"וַיבֹּא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם" (שמות כ"ד ג')

ככל שלא רצה לחוות את דעתו, כן היו רודפים אחריו יותר ויותר כדי לשמוע אותה.

עם בעל ה'מנחת יצחק' זצוק"ל

יחסי הערצה והערכה מופלגים, רחש מרן הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצוק"ל, מחבר שו"ת 'מנחת יצחק' וגאב"ד העדה החרדית, כלפי רבינו.

את הערכתו אל רבינו ביטא פעם אחת באופן פומבי, כשיצא מגדרו ועשה דבר נדיר:

היה זה לפני שנים רבות, כשהתעוררה שאלה קשה הקשורה רבות לצביון העיר ירושלים. כדי להכריע בענין זה, נתכנסו ובאו כמה מגדולי ישראל אל ביתו של ה'מנחת יצחק' ודנו יחדיו.

מיד עם בואו של רבינו, קם ה'מנחת יצחק' ממקומו בראש השולחן, וביקש במפגיע מרבינו שיתיישב על מקומו שלו, בראש השולחן. ניסה רבינו להמנע מכך, וביקש לשבת על אחד הכיסאות שסביב השולחן, אך לא הועיל לו ולא כלום, ה'מנחת יצחק' עמד בתוקף על כך שמקומו של רבינו יהיה בראש השולחן דווקא. אף שהיו שם גדולי תורה נוספים שהעניקו חמה בקומתם - את מקומו שלו פינה אך בעבור רבינו, משום שסבר שגדלותו התורנית של רבינו מחייבת לנהוג כן.

בהזדמנויות שונות נפגשו שני פוסקי הדור.

מי שיתבונן בתהליך פרסומו של רבינו בכלל ישראל, מהיום שפקע שמו לראשונה, עד שנעשה פוסק הדור ומנהיג העולם היהודי, יעמוד וישתאה: זהו תהליך בלתי מובן.

רוב ימיו היה רבינו מתבודד בביתו ובבית מדרשו, לא יצר מיוזמתו קשרים עם שום בן אדם בעולם. סגור היה בבית מדרשו ועסק בתורה בהתמדה. עצם פרסומו בעולם היה לזרה בעיניו, ולא זו בלבד, אלא שהוא הכאיב לו ממש. כל ימיו השקיע מאמצים כבירים לברוח מטרדות וממפריעים שונים, לא אבה להנהיג את הציבור, רק לשבת ולעסוק בתורה בהתמדה.

ראשית פרסומו בעולם התורה היה ממש בגדר פלא, שהרי לא למד בשום ישיבה, ולא יצר מיוזמתו קשרי תורה עם שום בן אדם בעולם. בימי אברכותו, כשנאלץ ללמוד בכולל 'אוהל תורה' היה מסוגר עם גמרתו. כשרצו לדבר עמו בלימוד, היו צריכים לחלצו ממש מתוך גמרתו.

מעולם לא עמד בראשות ישיבה כלשהי, ולא קנה לעצמו תלמידים, פרט לשיעוריו ב'תפארת בחורים'. למרות זאת, תלמידיו ש'גילו' את השיעור ונהרו אליו מעצמם, אדוקים בו בכל נימי נפשם.

עד שנות זקנותו לא חיווה דעתו בשום נושא ציבורי, וברוב שנותיו לא ידע איש מהי דעתו בכל נושא שעלה על הפרק.

רבינו לא כתב ולא הדפיס שום ספר שפרסם את גדלותו בתורה. רוב שנות חייו לא התבדרו חידושי תורתו בבית המדרש.

תהליך פרסומו והכתרתו בכל תפוצות ישראל כמנהיג הדור, מנוגד לכל הכללים. לא היה לו שום היכי תמצית לצאת מד' אמותיו ולהתוודע בעולם. פרט להסבר אחד ויחיד, הסברו של רבא במסכת מו"ק (דף ט"ז, ע"ב): "אמר רבא, כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ".

דבר פלא הוא ממש! בעוד הוא עצמו לא רצה להשמיע את דעתו, וסגר עצמו רוב שעות היום בחדרו, הרי ככל שגברה התבודדותו והתמדתו, באותה מידה גברה הנהירה לשמוע את דעתו. לא דבר קל היה לשמוע את דעתו, אדרבא, כל המעוניין בכך צריך היה לעמול, עד שיצליח להגיע אל זמני התפר הקצרים, כדי לשמוע את דעתו.

והתגורר בשכונת 'מאה שערים'. הלך להימלך אצל רבו, מרן הגרש"ז אויערבאך זיע"א, בפני מי מהרבנים הגרים באזור מגוריו ישטח את שאלותיו ואת ספקותיו.

מרן הגרש"ז אויערבאך ענה לו בכהאי לישנא:

"את שאלותיך תפנה לרבי יוסף שלום אלישיב, אותו אפשר להעיר באמצע השינה ולשאול את השאלה המסובכת ביותר. הוא יענה מיד, כי הכל מסודר במוחו. בזמן לימודו הוא כבר לוקח בחשבון את כל ההיכי תימצוי וסוגי השאלות העשויות להתעורר, ומשנתו סדורה לו בכל ענין וענין".

הגאון רבי עזריאל אויערבאך שליט"א, מגולל בפנינו את אשר שמע פעמים רבות מפי אביו, שהיה אומר אודותיו תדיר: "אין הוראה איז ער דער גרעסטער!" ("בענייני הוראה הוא הגדול ביותר!")...

"אני מעורר שאלות, הפוסק הוא הרב אלישיב!"

מרן הגרש"ז אויערבאך, סלד כל ימיו בתכלית הסלידה מן הפרסום ומגינני הכבוד.

'מלחמה' מיוחדת הקדיש מרן הגרש"ז באלו שהצמידו לו תארים, שלדעתו הענוותנית לא היה ראוי להם.

באותן השנים, היה העיתון החרדי 'המודיע', נוהג להזכיר את שמו בתוספת התואר 'פוסק הדור', או 'עמוד ההוראה'. דבר זה הסב לו כאב רב, ובכל פעם שהיה נתקל בתארים מעין אלו, היה יוצא מגדרו ומבטא את כאבו באופן חריף.

כשהתואר 'פוסק הדור' הפך להיות חלק בלתי נפרד משמו, פנה באופן אישי אל אנשי מערכת העיתון, ודרש מהם במפגיע להפסיק להצמיד לו את התואר. כשלא הראו לו סימני הסכמה לדרישה הבלתי מתפשרת, יצא מגדרו וגער בהם קשות.

העז אחד מהם פניו ושאל בתמימות: "האם מר אינו פוסק הדור, איזהו התואר הנאה לו?"

אמר לו מרן הגרש"ז: "אני מעורר השאלות של הדור, ואילו פוסק הדור יש רק אחד, והוא הרב אלישיב!"...

"ב'ירושלמי' הוא ממש חד בדרא!"

הערצה עצומה רחש הגאון האדיר רבי חיים קרייזווירט זצ"ל, רבה של אנטוורפן, כלפי רבינו. כאשר היה שוהה בארצנו הקדושה, היה עושה מאמצים לפקוד את בית רבינו. יחדיו היו משתעשעים בתורה ומקיפים סוגיות בכל רחבי התורה הקדושה.

תשוקה עצומה מילאה את לבו של רבי חיים קרייזווירטה, לשהות עוד ועוד במחיצתו ולקבל ממנו מלוא חופניים תורה, והיה עושה דברים היוצאים מגדר הרגיל, כדי לזכות להיכנס אל הבית פנימה ולספוג מהאוירה השוררת בו.

ידוע ידעו כל השואלים הקבועים, שביום שמופיע רבי חיים קרייזווירט בהדרו בפתח הבית, הוא מסתגר עם רבינו ומנצל כל רגע מהזמן הקצוב לקבלת קהל, עד שתמו כל הסיכויים להספיק לשאול ביום זה. לא היה טעם להישאר ולהמתין עד שיגמרו להשתעשע

מרן הגרש"ז אויערבאך ענה לו בכהאי לישנא: "את שאלותיך תפנה לרבי יוסף שלום אלישיב, אותו אפשר להעיר באמצע השינה ולשאול את השאלה המסובכת ביותר. הוא יענה מיד, כי הכל מסודר במוחו"

היה זה בחתונת בנו של הגאון רבי יהודה עדס שליט"א. רבינו הופיע בשמחת החתונה כאשר הסב ה'מנחת יצחק' בראש השולחן.

כיון שראה ה'מנחת יצחק' את פני רבינו, יצא מגדרו לכבדו ולהדרו קבל כל עם ועדה, שנתקבצו ובאו לראות את שני פוסקי הדור מסובים יחדיו.

רבינו נהג שלא לטעום כלום מחוץ לביתו, ואף החמיר לא לשתות יין מחוץ לביתו. משום כך, כאשר הזדמן אל סעודת חתונה והמחותן היה מכבדו בכוס יין, היה מעדיף לשתות כוס מים או סודה, עושה ברכה, שותה מעט ובכך משמח את החתן ואת המחותנים. באותה חתונה יצא ה'מנחת יצחק' מגדרו, נטל מגש של מיני מזונות שהוגש לפניו, הניחו לפני רבינו ואמר: "טעם נא מר מעט מן המזונות, כדי שאחר כך נאכל 'שיריים' ממאכלו"...

ענה רבינו בדרך צחות: "וכי ברצונכם שאוכל עתה את רוב המגש? כדי שיהא לזה גדר של 'שיריים', צריך לאכול את הרוב ולהשאיר מעט..."

תלמיד רבינו, הגר"י דרזי שליט"א, שזכה להסתופף רבות גם בצילו של מרן הגרש"ז אויערבאך זיע"א, מספר על התבטאות מפליאה, ששמע לא פעם ולא פעמיים מפיו אודות רבינו.

לפעמים הובאה בפניו שאלה קשה עד מאד, והיו לו ספקות בהכרעתו. היה אומר לשואל: "לך לרבי יוסף שלום, ותשאל אותו את השאלה. גם אם הוא יהיה באמצע השינה ותעיר אותו, יענה לך על שאלתך, ואתה יכול לסמוך על תשובתו, אף אם זו שאלה של פיקוח נפש ממש!"

כדברים הללו, מסופר גם בשם הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, ראש ישיבת 'קול יעקב':

היה זה לפני יותר מארבעים וחמש שנה, כשבא בברית הנישואין

גם אופן הרבצת תורה שלו, היה מלא חינוך והכוונה. כך היה שגור על לשונו של רבינו זצ"ל, בבואו לצטט דברי פוסק לומר 'אדוננו' כ'אדוננו הש"ך', וכשהיה דן בדבריהם הקדושים היה אומר 'עפר אני תחת כפות רגליהם' ואני בעניי. ואף פעם לא הפסיק ממנהג זה, לדבר בהכנעה על רבותינו זיע"א

עובדות והנהגות בהרבצת התורה, של בעל ה'שבט הלוי', מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כ"א, א')

מחשובי מורי ההוראה, ומן העומדים על משמרתם לענות שואליו דבר, הינו הגאון רבי יצחק ווייס שליט"א, מטובי וחשובי גידולי ישיבת פוניבז' ומי שיצק מים זוכה לשימושה של תורה בהוראה, אצל מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ושימש כמו"צ בבית ההוראה דיליה. הרבה דלה מבארו של רבינו, התחקה אחר אורחותיו - ונצר את אשר חזה על לוח לבו.

ביריעה זו, דלינו אנו מתוך הדברים, עובדות והנהגות אשר העיד הגאון רבי יצחק ווייס שליט"א, ששמע או ראה בעצמו - ויהיו הדברים להחיות עם רב:

"שמעתי ממנו שלמד בכולל בירושלים, והיה מימון של הכולל לנסוע לכולל, ובשביל לחסוך את דמי הנסיעה שהיו נחוצים לו בשביל לחם לאכול, היה הולך כל יום כ-3/4 שעה לכל צד ברגל, והיה משנן את תלמודו. בימינו אנו, אברכים הולכים ללמוד בכולל, ומדברים בפלאפון ואינם מתכוונים לתלמודם, כמו שראוי וצריך. ויש להזכיר את זכותה הגדולה של הרבנית ע"ה, שביזתה עצמה על דברי תורה, והמצב בבית היה בעניות נוראה, וכפי שאמר לי בנו ר' יוסף שלא היה מה לאכול ומה ללבוש, והיו תופרים בגדים מטלאי בגדים משומשים של אחרים, והרבנית ע"ה ממש ביזתה עצמה להביא לחם לאכול, כדי שרבינו יוכל להגות בתורה.

"היקף הידיעה שלו במכמני תורה היתה מופלאה ביותר, ועד התקופה האחרונה לחייו, ראו את השליטה שלו בש"ס וראשונים באופן מפליא. כשהיה רבינו זצ"ל נשאל שאלה, היה משיב על אתר עם המקור לזה, בבהירות נפלאה; וידע לצטט רש"י וראשונים שנראים זניחים עד סוף ימיו בע"פ.

"נכדו שאל אותו, איך ניתן לזכור כל כך הרבה, ועוד בכזו בהירות? ענה לו רבינו זצ"ל, שבזה שלומדים בחשק ואוהבים את הלימוד - קונים את הלימוד. והוסיף רבינו שיש תנאי מוקדם לזה: שאין מפסיקים בלימוד, ואין מפסיקים את הרציפות בין לימוד ללימוד. "וגם זה העיד על היקף ידיעתו: עד שנת תש"מ עוד לא היה בית הוראה, ורבינו זצ"ל היה עונה בעצמו כל יום אחה"צ במשך כשעתיים, והיה תדיר שכמאה אנשים שואלים אותו ביום אחד

בכל מיני תחומים, ולכולם ענה בזריזות ובטוב טעם על שאלתם. "פעם הגיע לאנגליה לפגישה עם רבני אנגליה, וכל אחד שאל את מה שיהיה נצרך לו בקהילה שלו. שאלו אותו בתוך כשעתיים שאלות קשות בד' חלקי שו"ע, וענה ברוגע ובהירות תשובה לכל אחד ללא שנצרך לעיין בספר.

"דגש מיוחד שם על הרבצת תורה, ונתן לזה חשיבות מיוחדת. אמר לי פעם שהורה לצאצאיו שהולכים לשמש ברבנות, שלא יתעסקו בעסקי הציבור וכו', אלא כל מגמתם תהיה להרביץ תורה ויראה. בכל פעם שנסע למנוחה, גם כשהיה במצב שהיתה אסורה עליו כל התאמצות, חיפש איך ניתן למסור שיעור בכל יום.

"הייתי איתו במנוחה לפני כ-40 שנה בירושלים, ואיך שהגיע בדק היכן הוא יוכל למסור שיעור, ובין מנחה למעריב מסר בכל יום שיעור לפני באי בית הכנסת. כך גם בסוף ימיו, כשנסע לנוח על יד בית מדרשו בירושלים, מסר בכל יום שיעור.

"הדבר היקר בעולמו - היה הזמן. ישיבה מירושלים באה להיבחן אצל רבינו זצ"ל, באיחור של רבע שעה, ורבינו זצ"ל התלונן שהם 'גנבו' לו את הזמן היקר לו...

"גם אופן הרבצת התורה שלו, היה מלא חינוך והכוונה. כך

שסיבת הצלחתו בחייו שגדל בתורה, הוא בגלל שהקפיד מימי הבחרות על תפילה בישיבה בקביעות, וגם אח"כ התפלל תמיד בישיבה. יש לציין שרבינו לא עשה עד יומו האחרון מנין בביתו, ובמסירות שאינה מצויה השתדל לבוא ולהתפלל בבית מדרשו! "אף זאת נאמר, שכל שנותיו של רבינו זצ"ל לא נתנמנם אף פעם בתפילתו, תמיד התפלל בחשק ובהתלהבות גדולה. גם בת"ב אמר שעות קינות ללא שנתנמנם לרגע. אפילו שלא חרג ממנהגו והשכים קום, בסוף ימיו כשחשש מעייפות היה קם ועומד ומחזיק עצמו להמשיך את התפילה בהתלהבות".

השכמת הבוקר

"רבינו זצ"ל הקפיד בעצמו, והיה מאד מזרז על השכמת הבוקר, והרבה פעמים דיבר גם ברבים על הענין של 'קומי רוני בלילה' - שלימוד תורה ותפילה באשמורת הבוקר - יש להם חשיבות מיוחדת. ועד סוף ימיו לא הפסיק מהרגלו לקום באשמורת הבוקר.

"כבר לפני ל' שנים עורר על כך, שלא יודעים את גודל החשיבות באמירת 'תיקון חצות', שגם על זה עורר איך מבטלים במחי יד דינא דשו"ע, לומר 'תיקון חצות' בכל לילה. אח"כ היה אומר קצת תהילים, ולומד בספר 'אורחות צדיקים', שמבחרותו קיבל על עצמו להגות בו בכל יום כ-10 דק' וכמעט עד יומו האחרון החזיק בהנהגה זו. ואח"כ היה מתחיל את סדר לימודו.

"היתה לי פעם קביעות עם חברותא בהשכמת הבוקר בבית מדרש, ונכנס פעם רבינו וראה אותנו לומדים. בת שחוק עלתה על פניו ואמר לי שהוא מאד שמח מכך, אח"כ דאג שיתנו לי עליה לתורה, כאות הוקרה ושמחה, על כך שקבעתי ללמוד בבית מדרשו באשמורת הבוקר..."

מידותיו הנפלאות

"זכינו לראות את הנהגת רבינו זצ"ל, במידותיו הנפלאות עם כל אחד ואחד, ללא שחישב את דרגתו.

"היתה לו שמחה והארת פנים מיוחדת, לכל אחד שאמר לו חידוש או דבר הלכה נכון, והיה מעודד את האומר לומר בבטחה. כו"כ פעמים שהיתה שאלה שהיו צריכים לעיין מחדש בסוגיא, לראות מה הלכה ומה להורות, והיתה לו שמחה לשמוע מה ואיך אחרים למדו את הסוגיא, ומה עלה בחכתם.

"בגלל שהוא היה טוב עם כל אחד, לכן בכל פעם שהיה מריבה בין אחרים וניסה כל אחד לקחתו לצידו - היה נזהר בכל מיני זהירות לכבד כל אחד, וממש היה כאסקופה הנדרסת לכל אחד ואחד ...

"בנו ממלא מקומו, הגאון ר' חיים הזכיר, שהיה איתו שבעים שנים, ולא שמע ממנו מילת גנאי על אף אחד! היתה לו הנהגה נפלאה, שכל שם שהיה מזכיר - היה מיד מוסיף את מעלתו, היה ת"ח, ירא ד', עוסק בצרכי ציבור בנאמנות, וכדו'.

"ויש להתבונן בהנהגה זו, שאנו רואים אחר - אנו רואים את הצד השלילי שלו, וזה בגלל שטמון בתוכנו פחד שמא מעמדנו

למשל, כרגיל היה שגור על לשונו של רבינו זצ"ל בבואו לצטט דברי פוסק, לומר 'אדוננו' כ'אדוננו הש"ך', וכשהיה דן בדבריהם הקדושים, היה אומר 'עפר אני תחת כפות רגליהם', ואני בעיני. ואף פעם לא הפסיק ממנהג זה, לדבר בהכנעה על רבותינו זיע"א. ויש לציין שהחיד"א כותב, שטוב שיש ראשי תיבות לרמב"ם, שאחרת היו קוראים לו 'המימוני' שאינו דרך כבוד כל כך, ואצל רבינו היה מקריא כל קדמון שהיה מזכיר עם תוספת חשיבות".

תפילה

"ראשית יש להקדים, שבתפילה זכינו כולנו לראות בכל השנים איך שרבינו התפלל איתנו, ואת הכוחות שהשקיע בתפילה ובצורתה, שתהיה בישוב הדעת, בנחת ובנועם, ובחשיבות מיוחדת התייחס רבינו לנושא התפילה בבית מדרש, גם בימים שהתפללו בכדי להגיע בשמו"ע עם הנץ החמה, לא הקפיד רבינו על זמן הנץ החמה, אלא שם דגש שהתפילה תהיה בנועם ובמתינות, אף שאיחרו את זמן הנץ ב-10 דק' וכדו'.

"זכיתי להיות לידו בתפילה 40 שנה בשבת ויו"ט, ותמיד תמיד התפלל בכל החשק וההתלהבות, ראו שמשקיע הרבה כוחות בתפילה, על אף שהיה מאוד טרוד בישיבה ובהרבצת תורה והוראה, ולא רק שזה לא בא על חשבון התפילה, אלא זה היה משולב אחד בחברו. ניתן לראות גם מתשובה שכתב בעצמו, והודפס ב'שבט הלוי' חלק ז' סימן א', בענין אחד ששאלו על כך שיש לו חשק גדול בתפילה, אך הלימוד והחסד שעושה מפריעים לו את התפילה, ובין הדברים כתב וז"ל:

"אך הגאונים הגדולים והצדיקים האמיתיים, זכו שזה וזה נתקיים בידם, וידוע מה שהעידו בשם מרן החת"ס, שאמר על עצמו שזכה להתפלל כל תפילותיו בכוונה ובדמעות, וידוע כזה גם מדודי זקני הגאון הקדוש מהר"י גרינוואלד זי"ע אב"ד סאטמר, שמעיינות הדמעות שלו היו פתוחים לעולם, וכל תפילותיו בלהט קודש, וכן זכיתי לראות גאונים אמיתיים בהרבצת תורה וגם בעסקי ציבור והנהגה, ובכ"ז ממש כל תפילותיהם בדבקות ובהשתפכות הנפש, והקב"ה יתן גם חלקינו עמהם, ויתרבו בנו שעות תפילה כאלה. איברא יש עוד תקנה להשלים ענין הנ"ל, שיתבודד לפעמים בינו לבין עצמו ורק לנוכח ה' עיניו - וזה ע"ד 'קומי רוני בלילה' שפכי כמים לבך נוכח פני ה' וגו', והיינו כשהוא רק נוכח פני ה', וזה מסוגל מאד לפני אבינו שבשמים שירחם על נשמתו, ויקבל תפילתו ודמעתו ברחמים, ובדוק ומנוסה הוא אצלינו מנעורינו - ויהי רצון שיתרבו שעות כאלה, עכ"ל.

"יש לציין, שעל אף שכאן זה היה מקומו והיו ממתנים לו, היה תמיד מקדים ובא קודם התפילה, והרבה פעמים היה מהעשרה ראשונים בבית המדרש. תפילתו היתה במתינות ובדקדוק, כל מילה ברוגע. היה רגיל לכתוב ב'אהבת עולם' וב'אהבה רבה' בכי של תפילה והתרגשות, וגם בשבת קודש ובימים טובים, היה תמיד בוכה ומתפלל בכל כוחו.

"אמר להגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר, המשגיח בישיבת פניבו',

נופל בכך שהשני יותר טוב מאיתנו, ואילו רבינו עבד על עצמו, והשריש בתוכו מידת העין טובה והשמחה במעלתו של השני, בצורה יוצאת מן הכלל!"

מזמנו תצא הוראה

"אמר לי שמרן ה'חזון איש' הוא רבו המובהק לכל דבר, וממתי שהגיע לבני ברק עד פטירתו של מרן החזון"א זצ"ל, במשך כ-7 שנים כסדר היה מדבר איתו בכל נושא שהיה לו, והיה מתייעץ איתו בכל דבר ודבר. אמר לי שהחזון"א זצ"ל לימד אותנו איך ניגשים לכל ענין, ואיך מעמידים הלכה למעשה, והוא גם לימד אותנו לחשוב ולהורות לבד.

"מרן החזון"א זצ"ל אמר לתלמידו רבי פייבל שטיינברג זצ"ל, על רבינו בזה הלשון: 'דער יונגערמאן קען ד' חלקי שו"ע'. [האברך הזה יודע ד' חלקי שולחן ערוך]. יש להתבונן שמדובר כאן על מה שהחזון"א קורא 'ידע' בד' חלקי שו"ע, ולא על ידע של גרסה, ומדובר כאן בשנות צעירותו ממש, וכעין זה כתוב ב'יקר סהדותא' שנתן לו רבו הקדוש, רבי שימעלה ז'ליכובר זצ"ל שהוא בקי בטורים ב"י ונו"כ.

"רבינו זצ"ל מסר עצמו להעמיד את ההוראה בקרן רמה. היתה לו אחריות מופלגת כשהסמין את תלמידיו, ולא הסכים להסמין גם אם למדו אצלו את דרכי ההוראה, אלא אם עברו הרבה שנים ממתי ששמשו אצלו. שמעתי שאמר פעם על אחד ששימש כאן בבית ההוראה לפני שנים: 'נכון שהוא תלמידי, אבל כבר עברו הרבה שנים, ואיני יכול לקחת אחריות היום על ההוראות שלו, כיון שאינו מחזיק איתי קשר, ואיני יודע מה ואיפה הוא אוהז'.

"מצד אחד היה רבינו נוהר בקביעות שלא ישנו כלום מן העבר, ומאידך כשהבין שהדבר נצרך - פעל להכניס גם דברים חדשים, עם שימת לב ודגש שלא ילמדו לדברים אחרים.

"כדוגמא אצ"ן, שפעל רבות להחדיר את בדיקת המחשב למנוע טעויות בס"ת כיון שהתוודע לכך שגם אחר בדיקת מגיה

"אמר לי שמרן ה'חזון איש' הוא רבו המובהק לכל דבר, וממתי שהגיע לבני ברק עד פטירתו של מרן החזון"א זצ"ל, במשך כ-7 שנים כסדר היה מדבר איתו בכל נושא שהיה לו"

ישנם טעויות. ובתחילה התנגדו רבים לכך, ורבינו ביקש לעשות בדיקה מדגמית בהרבה ס"ת, ובבדיקה נמצא כי 82% מהס"ת היו פסולים ורק 18% היו כשרים. ואז החליט רבינו שחייבים עפ"י דין לתקן שכל הסת"ם יעברו בדיקת מחשב, וב"ה אין היום מקום שמשתמשים בסת"ם ללא בדיקת מחשב, שמונע הרבה פסולים בסת"ם, וחייבים לציין כפי שהיה רגיל רבינו לומר תמיד, שבדיקת המחשב אינה במקום בדיקת מגיה, אלא כעזר נחוץ לציודו.

"כמו"כ הקים את משמרת סת"ם, ללמד את הסופרים את ההלכות שנוגעות להם, והעמיד את תלמידיו החשובים, הרבנים הגאונים רבי משה שאול קליין ורבי יעקב מאיר שטרן שליט"א שילמדו את הסופרים, עד שהיום כמעט כל סופר בקי בהלכות סת"ם, שפעם רק רבנים ידעו. רבינו גם פעל רבות להחדרת לימודי טהרה בכללים בכל החוגים, ובזכותו התרבתה טהרה בכלל ישראל".

(קטעים מתוך המודיע "ב אייר תשע"ה)

לכבוד סיום מחזור ה'דף היומי בהלכה' מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה בלבד תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

המבצעים הגדולים

פרטים בעמודים 14-15

הרב צדקה הזדעזע על חילול שבת קודש. הוא ביקש מן הנהג מקרב לב שלא יחלל את השבת, הוציא מכיסו סכום של 600 ₪ במזומן, הושיט לנהג והטעים, כי הנה מוכן הוא לשלם לו את מלוא הסכום שיפסיד בביטול ההזמנה!

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על מקדשי שבת קודש

"ובימים השביעי תִּשְׁבֹּת" (שמות כ"ג, י"ב)

הגאון הצדיק רבי יהודה צדקה זצוק"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', נסע פעם לצורך מצוה במונית ביום שישי ערב שבת קודש. תוך כדי נסיעתו שומע הוא במכשיר הקשר האלחוטי, שממשרד התחנה מציעים לנהג נסיעה בין עירונית בליל שבת קודש. מתחילה סרב הנהג ואמר שזה כבר לאחר שעות עבודתו... אך כששמע את המחיר הגבוה שמציעים על כך - 600 ₪, נאות לקבל את ההזמנה, רחמנא ליצלן.

הרב צדקה הזדעזע על חילול שבת קודש. הוא ביקש מן הנהג מקרב לב שלא יחלל את השבת, הוציא מכיסו סכום של 600 ₪ במזומן, הושיט לנהג והטעים, כי הנה מוכן הוא לשלם לו את מלוא הסכום שיפסיד בביטול ההזמנה!

הנהג ישב מופתע כאינו מאמין! הוא הסתכל ברב ובכסף חליפות, והתרגש עד מאד מנכונות של הרב להוציא סכום נכבד שכזה בשביל שמירת השבת שלו...

הוא תפס בידו של הרב בהתרגשות גדולה נישקה בכל לב, ובדמעות בעיניו הבטיח מכאן ואילך, לשמור את שבת קודש בכל מחיר! את הכסף לא הסכים בשום אופן לקחת!

מאז אותו מקרה הנהג התקרב ונקשר מאד אל הרב, עד שנהפך לבעל תשובה גמור. כל ביתו ומשפחתו חזרו עמו, והוא זכה להקים דורות ישרים מבורכים יראים ושלמים, לתפארת שבת המלכה.

כבוד קדושת האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל, בעל 'שפע חיים' ו'דברי יציב', שתה את כוס התרעלה בימי השואה הנוראה במלואה. הוא איבד את משפחתו שנעקדו על קידוש השם באושוויץ, והוא עצמו עבר שבעת מדורי גיהנום במחנות, כנודע.

יום השחרור מן התופת היה ביום חמישי בשבוע, בעודם נוסעים באחת מרכבות המוות, שהסיעו הנאצים ימח שמם בסוף המלחמה במהירות מטורפת, אל תוככי גרמניה. לפתע נגלה לעיניהם גודד חיילים אמריקנים מצוידים בטנקים ובתחמושת רבה. הם נבהלו ונטשו בפתאומיות כך את הרכבת על הפסים, ברחו לכל עבר ונעלמו כולם.

היהודים הנותרים שלדי עצמות, שרידים מוצלים מאש, התהלכו באותם ימים בעצבות ובייאוש נורא, לאחר שאיבדו את משפחותיהם,

ולא ידעו לאן לפנות, כאשר רוב מנין ורוב בנין של יהדות פולין והונגריה, חרב בעדם. בליל שבת קודש הראשון שלאחר השחרור, כשעדין בגדי אסירים לגופם, ובקושי החזיקו החיות באפם, החליט הרבי הקדוש לערוך את שולחנו הטהור!

כשדיבר על כך עם היהודים הניצולים, הסתכלו אלו עליו כמי שהשתבשה דעתו. מה שייך עתה במצב שכזה לערוך טיש? בקושי הצליח למצוא מנין של יהודים, שבאו להשתתף בשולחן השבת, אך כל זה לא הפריע מאומה את עבודת הצדיק, שכידוע יצא משם כארי בגבורתו, והחליט להקים את בית ישראל מעפרות הכבשנים, ולרומם קרן התורה וקרן השכינה הקדושה.

כדרכו במשך כל אותם חודשים ארוכים שבמחנות העינויים, שלא לשנות אף לא כקוצו של יו"ד ממנהגיו בקודש, המשיך גם כאן באותה שבת. הוא החל את שולחן השבת בנוסח 'שלום עליכם' המקובל בידו מבית אבא ברודניק, בגארליץ ובצאנז המעטירה, בהתלהבות אש קודש ובבכיות נוראות, החל לומר את תפילת 'ריבון העולמים'...

בהגיעו לתיבות התפילה: "כי הדלקתי נרותי והצעתי מיטתי" וכו', הנאמרות בנעימה מיוחדת בבית צאנז, התרגש מאד. לפתע עלה על השולחן וברוב בכיות הפך את המילים, ואמר: "כי הדלקתי מיטתי והצעתי את נרותי"... הוא הסביר את דבריו [כידוע, דרכו בקודש היה מרובה בתפילה הרבה, ועושה פלילות עם קונו, כגמול עלי אמון]: "אף על פי שהדלקתי את מיטתי... כולם בכבשן האש! אף על פי כן הצעתי את נרותי, הנני מכבד את השבת כהלכתה!". וכך המשיך בהשתפכות הנפש שעה ארוכה מאוד, וחזר על המילים

כאשר סירב הגאון רבי נחום הכהן קוק זצ"ל להפצרותיו של אדם שניסה לשכנעו להסתכל בפשקווילים, הסביר זאת, תוך השפלת עיניו בצער, משום ש"האדם שכתובים הפשקווילים נגדו, "הוא אחי", כששמע האיש כך הרגיש מאד לא נעים, ורצה להפיס דעתו ואמר לו: יראה נא הרב, הרי אלו רק פשקווילים...

הגאון רבי אברהם יצחק קוק שליט"א - על מדתם הרעה של המספר לשון הרע ושל המקבלה

"לא תשא שמע שוא" (שמות כ"ג, א')

ולחמשת הדברים הביא סיפור ששמע מאחיו הגאון רבי נחום קוק זצ"ל, שהיה עמו, כאשר הלך פעם בחוצות עיר, וראה פשקווילים שהיו דבוקים שם בגנות מישוהו, וכמוכן לא נעצר לקוראם, אך יהודי אחד שעמד שם הסב את תשומת לבו לאותם פשקווילים, שיסתכל מה כתוב בהם, והחל לשכנעו עד כמה חשוב לדעת דברים "נכונים" אלו.

רבי נחום זצ"ל היה נראה כמקשיב לו היטב וכקורא הדברים ברצינות, ואח"כ השפיל עיניו בצער ואמר לו: הדברים מאד מצערים אותי, משום שזה שכתובים הפשקווילים נגדו, הוא אחי!

כששמע האיש כך הרגיש מאד לא נעים, ופנה לרבי נחום זצ"ל להפיס את דעתו ואמר לו: יראה נא הרב, הרי אלו רק פשקווילים, אף אחד לא חתום עליהם, ומי אומר בכלל שהם אמת.

נענה ושאל אותו: אבל בכל אופן קודם אמרת שמסתבר שהדברים נכונים, ומדוע לפתע אתה אומר שלא ברור הדבר?

הצטדק הלה וטען בתוקף: יעזוב נא הרב את הדברים שאמרת קודם, ודאי וודאי שדברים כאלו בלי חתימות רבנים כותבים בדרך כלל אנשים חסרי אחריות, והסביר לו באר היטב עד כמה שלא ראוי לסמוך על דברים כאלו.

כשסיים הלה את דבריו ענה רבי נחום זצ"ל ואמר לו: רצוני לומר לך עוד דבר אחד, והוא: שהאדם הזה שכתובים עליו הפשקווילים הוא

בפתיחת הספר חפץ חיים (לאוין ב') מבואר שמפסוק בפרשתנו 'לא תשא שמע שוא' נלמדת אזהרה גם למספר וגם למקבל לשה"ר. ומה שהוצרכו חז"ל ללמוד את איסור סיפור לשון הרע מפסוק זה ולא הסתפקו בלאו של "לא תלך רכיל" (ויקרא י"ט, ט"ז), ביאר הח"ח, שהוא כדי ללמוד שכשם שאת מקבל הלשון הרע ראוי להשליך לכלבים, כפי שדרשו בגמרא, מסמיכות הפסוקים, דכתיב "לכלב תשליכון אותו" וסמך ליה "לא תשא שמע שוא" [שהוא אזהרת קבלת לשה"ר], כן גם המספר שאיסורו נדרש מדקרינן ביה לא תשיא [היינו לא תספר] ראוי אף הוא להשליכו לכלבים. והנה משמע מדברי הח"ח שהיתה לגמ' הו"א שרק את המקבל ראוי להשליך לכלבים, וחידשה שלא כן אלא גם המספר ראוי להשלכה לכלבים. ולכאורה קשה, אדרבה הלא לגבי מספר יותר מובן מדוע משליכים אותו לכלבים, משום שהוא נובח על אנשים כאותן "כלבין דחציפין", אך המקבל אינו נובח ככלב, ומדוע פשוט לחז"ל שראוי להשליכו לכלבים.

את הדברים ביאר הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת "מאור התלמוד" וחבר מועצה"ת, בספרו החדש "שפת כהן" - שיעורים על הספר "חפץ חיים", שיצא לאור לאחרונה, שכשם שאיסור "סיפור" לשון הרע תלוי ברוע מדתו של המספר שמחפש רע בחבירו, כן גם "המקבל" לשון הרע דומה לו בתכונה זו. שהרי פשוט שאם היו מספרים לאדם לשה"ר על אביו למשל, היה דוחה את הדברים וממאן לקבלם וטוען שאין נאמנות למספר, והיה מוצא תואנות להראות שסיפור הגנאי אינו נכון, ואף אם היו מנסים לשכנעו באמיתות הדברים היה מכחיש ודוחה דבריו מכל וכל, כי על עצמו או על קרובו אין הוא רוצה להאמין, [ומצוי כמה פעמים כשמנסים להסביר לאב על בנו שמתנהג לא כשורה, וקשה מאד להסביר לו, כי אבא אינו רוצה לשמוע ולקבל שבנו אינו מתנהג כשורה, וזו ממעלת האבא שאוהב את בנו, ואף כשהדבר נראה נכון הוא מנסה בכל דרך להפך בזכותו, ונפלא הדבר שרואים בזה את גודל האהבה של אב לבנו], ומזה שמאמין לדברי לשה"ר על חבירו מוכח שאינו אוהבו, ולכן גם אותו ראוי להשליך לכלבים.

וכעין זה ביאר המהר"ל דיסקין זצ"ל (בתשו' סוף ח"א) שע"י שאדם דן את חברו לכף זכות הוא מחייב גם את עצמו לחיות בעולם נעלה ומרומם יותר.

ובענין זה סיפר מה ששמע מהגאון ר' אליהו מישקובסקי זצ"ל, שפעם בסוף זמן שלמדו וסימו בישיבה מסכת יבמות, ניגש אל בחור ושאל אותו איך נראה לו זמן זה של לימוד מסכת יבמות. הלה התחיל להתאונן כמה קשה ומסובכת היא מסכת יבמות עד כדי כך שלא הצליחו להבין מה שלומדים וכו' וכו'. ואח"כ ניגש לבחור אחר מטובי הבחורים, ושאלו אותה שאלה, והשיבו: איזה זמן נפלא היה זמן זה שלמדו מסכת יבמות, שזו מסכת שמתחילתה עד סופה היא ענין אחד, וכך היה יכול להיות שקוע בלימוד מתחילת הזמן ועד סופו, וכל כך נפלא היה מסכת זו עד שכולם נהנו כל כך.

וביאר הגר"א מישקובסקי זצ"ל, שהראשון שלא למד כראוי העדיף לתת דופי במסכת יבמות ובלמוד של כולם, כי הרגיש שכך הוא מצדיק את מה שהוא עצמו לא למד כראוי, כי אם היא מסכת נפלאה וכולם לומדים, א"כ גם הוא היה צריך ללמוד... והיה נראה לו שכולם כמוהו, אבל זה שלמד היטב ובחשק ראה את הצד הטוב שבכל הבחורים.

עוד בענין החיזוק בענין שמירת הלשון הזכיר הגאון הגדול שליט"א בספרו הנ"ל, שבהרבה מקומות עושים חיזוקים בנושא זה, ובדאי שלימוד ההלכה למעשה מתוך הספר "חפץ חיים" אינו דבר פשוט, להימנע מכל רשימת האיסורים שבפתיחת הספר הח"ח, וכפי שמנה שם שבע עשרה לאוין, ארבע עשרה עשין וג' ארורין, ודאי שזהו חמור מאד. אך למעשה המציאות היא, שלא תמיד עוזר הלימוד ב"חפץ חיים" להימנעות מוחלטת מלשון הרע ורכילות. אמנם אומרים, כמדומה בשם מרן הגר"ז זצ"ל, שעד זמן הח"ח חשבו שלדבר לשה"ר זו מצוה, ומזמן שהח"ח חיבר את ספרו כבר הגיעו למצב שיודעים שאין "מצוה" לדבר לשה"ר... אבל נדרש זמן רב עד שיבינו שזו עבירה, ואינו יודע כמה, והיינו שלימדנו מרן הגר"ז זצ"ל שיש רוח גדול לכולם מחיבור הח"ח, שמבינים כבר כולם שאין מצוה לדבר על השני...

והוסיף על כך הגרא"י קוק שליט"א מה ששמע מאביו, הרב דטבריה זצ"ל, שאם על מי שעבר עבירה פעמיים כתוב "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר" א"כ מי שעובר שלש פעמים את העבירה אינה רק היתר אלא נעשית לו מצוה... וכמו שכתב הח"ח בהקדמתו שהיצר הרע מטעה את האדם כאילו שמצוה לדבר על פלוני ושחייבים לדבר עליו... ואמנם הלימוד בח"ח מועיל שמבינים לכל הפחות שאינה מצוה...

ומדוע עדיין לא מרגישים שזו "עבירה"? משום שכאשר כל מציאותו של אדם היא ניתוק מהשני, ובתוך לבו בעצם הוא מלא טענות נגד השני, אז בשעת מבחן כשצריך לעצור עצמו מלדבר עליו קשה לו לעצור את עצמו והכל מתפרץ ויוצא החוצה, וכאמשל שמביא המסלת ישרים (פי"א) לבית מלא תבן והיה בבית חורין והיה התבן

אח לא רק שלי, אלא הוא אח גם שלך!... [שהרי הוא יהודי כשר]. לכן בפעם הבא כשתראה דברים שאינם חתומים ע"י ת"ח, כתובים בגנאי של משהו, תזכור שזה שמגנים אותו הוא "אח" שלך ממש, ולא תמהר לקרוא אותם, וקל וחומר לא להאמין להם.

ומה שהיה צד בגמ' שדוקא את המקבל ישליכו לכלבים וצריכים דרשה לרבות גם את המספר, ביאר, משום שאצל המספר ישנו צד קל שאולי מחמתו היתה הו"א שלא ישליכוהו לכלבים, משום שעכ"פ מה שמספר נובע מכך שיש בלבו איזה חשבון אישי נגד חברו ולכן סיפר בגנותו, וע"כ יש בו צד קל מכלב, כי הכלב נובח על כולם והוא רק על אדם מסויים, אך המקבל לשה"ר אין זה בא מכח שום דבר שהיה לו נגד חברו רק תיכף כשבא אליו משהו ומספר בגנות חברו הוא ממהר להאמין לדבריו. וא"כ מדתו רעה אף יותר מזו של המספר בכך שהוא רע כלפי כל אדם, וע"ז ביאר הח"ח שלזה באה הדרשה דלא תשיא ללמוד שגם את המספר ראוי להשליך לכלבים.

ענין נוסף שנידון בספרו הנ"ל, הוא התכונה הרעה של ה"הנאה" בחיפוש וחיטוט בעובדות שארעו כביכול, להביא למיעוט כבודם ומעמדם של אנשים, המצויה אצל מספרי לשון הרע. תכונה זו כבר מוזכרת בפסוק (משלי כ"ח י"ב) "בעלוץ צדיקים רבה תפארת, ובקום רשעים יחופש אדם", ומבואר ברבנו יונה פרוש הפסוק ש"הצדיקים מפארים ומכבדים בני אדם על כל מעלה טובה הנמצאת בהם, ורשעים מחפשים מומי בני אדם ושגיאותם להשפילם, ואף על פי שכבר הזניחו המעשים ההם וחזרו בתשובה". כלומר ש"צדיקים" נהנים למצוא ולהראות את נקודת המעלה והטוב שבכל אחד ורוצים לרומם את מעמדו וכבודו של כל אדם, וזהו "בעלוץ צדיקים רבה תפארת", כי הם מחפשים לכבד כל אדם ומשקיעים מחשבה למצוא את נקודת התפארת שבאחר, ואילו עסק הרשעים הוא "יחופש אדם", היינו שאפי' מי שנראה "אדם" שלם, הם "מחפשים" למצוא בו חסרונות ולערער את מעמדו וכבודו. הרי שלא נאמר כאן שמי שמפאר אנשים הוא צדיק ומי שמדבר לשה"ר הוא רשע, אלא להיפך, שהצדיקים מתכונת הצדקות שבהם מחפשים לפאר אנשים, והרשעים בגלל רשעותם מחפשים לגנות את אחרים. והיינו שמעלת הנפש של חיפוש כבוד השני היא צדקות אמיתית, ותכונת הנפש של רצון למצוא חסרון בשני היא "רשעות".

וביאר הצדקות שבכך, שהצדיק חי בעצמו בעולם מרומם של "תפארת", וזו מדת צדקות, כי מי שהוא בעל נפש חי בעולם רוחני ומרומם, עולמו של הרבש"ע, ומשום כך הוא מחפש לראות בכל דבר וכל שכן בכל אדם בעולמו של הקב"ה את התפארת שבו, כמבואר במשנה באבות (ד', ג') "אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום". אך אדם שהוא עצמו נמצא בעולם נמוך ושפל, הוא נהנה מעולם בזוי ונמוך זה, וע"כ כדי להצדיק את עולמו הקטנוני הוא מנסה למצוא חסרונות גם באחרים, ומתעלם מגדלות עולמו האמיתי של הקב"ה.

נכנס בהם, לאחר ימים התחיל אותו התבן שהיה בתוך אותם החורין יוצא. כך גם השנאה הכבושה בלבו על חבירו חזקה עליה שתבצבץ ותצא החוצה.

ומתי השנאה מבצבצת החוצה? למשל כאשר ישאלוהו שאלה על אחד בעניני שידוכים... הרבה פעמים יש בישיבה שבאים אנשים ומבררים לצרכי שידוכים, ויש בחורים שעונים לפעמים בצורה שלילית, והדבר מפליא, כי גם אם לפעמים יש אולי קצת ביקורת ודברים שצריך לומר כשנוגע לתועלת, אבל לדבר ביקורת כה חריפה בצורה שלילית... שאלתי פעם בחור אחד: בוא ותאמר לי כמה מעלות אתה יודע לספר על פלוני? ענה לי שצריך מעט זמן לחשוב... ואכן לאחר חצי שעה חזר ואמר: כן, מצאתי איזה דבר טוב שיש בו... אך אם תשאל אותו כמה חסרונות אתה יודע להגיד עליו, ישאל רק האם מותר או אסור, ואם תאמר לו שנוגע לשידוכים ומותר, תיכף ומיד יאמר לך רשימה של עשרה חסרונות, מבלי שיצטרך לחשוב אפילו רגע... והפירוש בזה הוא, שבעצם אדם מסתובב בלב כשכולו מלא ביקורת על אחרים ורואה בהם כל הזמן חסרונות, אלא שכל הזמן הוא מתאפק ועוצר את עצמו מלדבר, אך ברגע שיש היתר לומר משהו ומבין שמותר, אינו יכול להתאפק יותר ותיכף ומיד כבר מוצא את כל ההתירים שבעולם, וכך מתפרצים בקורתו וטענותיו לחוץ. וזהו ממש כהמשל הנ"ל של בעל המסלת ישרים מבית מלא תבן.

והעצה האמיתית לזה, מבוארת בדברי הח"ח בספרו שמירת הלשון בסוף שער התבונה (סוף פט"ז) ש"כלל הדברים, שיראה האדם להרגיל את עצמו במדותיו שיהיה מן הטובים ולא מן הרעים וממידת הטובים לעזור לחברו בכל יכולתו, ולחפות על חסרונותיו כמו על חסרון עצמו, ואם יראה שיש על חברו כעס מאיזה אדם יסלקו ממנו בטענות ואמתלאות, וזו היא חכמה וגבורה באמת, והרעים עושים כ"ז בהיפך ממש, שמריע עם חברו ושמה במפלתו, ומגלה חסרונותיו השגגות ועושה אותם למזידות לעין כל, ומעורר מדנים בין בני אדם, ומשסה אחד על חברו". עכ"ל מרן הח"ח.

נמצא שאומר לנו כאן הח"ח כלל גדול שהוא "לימוד כל הח"ח על רגל אחת", וכלל זה הוא: "תהיה מן הטובים", "זיין א גוטער!" ואז ממילא כבר תבין שאסור לדבר רע על השני

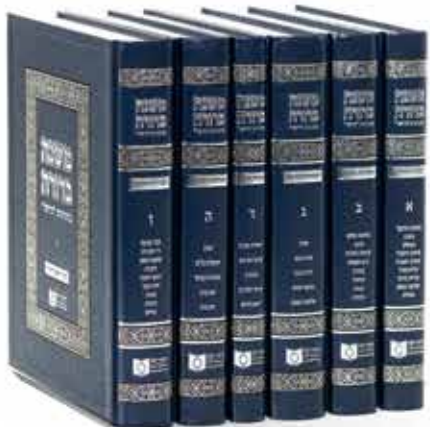
נמצא שאומר לנו כאן הח"ח כלל גדול שהוא "לימוד כל הח"ח על רגל אחת", וכלל זה הוא: "תהיה מן הטובים", "זיין א גוטער!" ואז ממילא כבר תבין שאסור לדבר רע על השני ולא כל בקורתך צודקת. כלל זה הוא גדרם של איסורי דיבור לשה"ר וקבלת לשה"ר. יסוד שניהם הוא משום המדה רעה שבלב, שאדם "אינו מן הטובים" והוא מחפש להשפיל את חברו, ומכח זה הוא מגיע לספר עליו לשה"ר וכן לקבל עליו לשה"ר, ועצתו לכל זה "להיות מן הטובים", ועצה נפלאה לזה ללמוד פרקי ספר "אהבת חסד" וכן קונטרס "אהבת ישראל", ובכך ישתנה לבו וישנה בצורה משמעותית את הרצון למצוא גנאי בחברו, ויזכה להיות "האיש החפץ חיים ואוהב ימים לראות טוב" בעוה"ז והקרן קימת לו לעוה"ב.

למעמד הסיום העולמי
על 'הדף היומי בהלכה'
הצטרפו עוד היום לעשרות אלפי
הנבחנים משתתפי תוכניות 'דרשו'

ימים 14

לפרטים ולהצטרפות: 02-5609000

המבצע הגדול

19 חלקים

38 חלקים

תרום למי סך כל ה	<p>3 תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח</p>	<p>2 תרום 19 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 190 ש"ח</p>	<p>1 תרום 17 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 170 ש"ח</p>
וקבל סט 'מ' ספר ה	וקבל מיידית סט 'לקראת שבת' ספר המפתח' על המשנ"ב	וקבל מיידית סט חדש! 'משנה ברורה' בכריכה רכה בפורמט גדול 'ספר המפתח' על המשנ"ב	וקבל מיידית סט חדש! 'משנה ברורה' בכריכה רכה בפורמט ניס 'ספר המפתח' על המשנ"ב

להשתתפות במבצע הגדול

לכבוד סיום מחזור
ה'דף היומי בהלכה'
מבצע המתנות הגדול של 'דרשו'
ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה בלבד
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

6 תרום 30 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 480 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה!
'חמשה חומשי תורה'
'ספר המפתח' על המשנ"ב

5 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 432 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

4 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מפתח' על
משנ"ב

מזקד 'דרשו' 02-5609000

ללמד זכות וסנגוריה על עם ישראל בזכות הלומדים בדף היומי בהלכה כסדר

משלחת מגדולי וצדיקי הדור הבקיעה שערי שמים בתפילה ובתחנונים על ציונו הקדוש של מרנא החפץ חיים זיע"א

רבני המשלחת של ארגון דרשו זעקו בשמם של רבבות לומדי 'הדף היומי בהלכה': "רבי, תורתך אנו למדים" והניחו על הציון הקדוש את 'ספר הגיבורים' • במקביל נערך מעמד תפילה על ציונו של מרן הגר"א ועל ציונו של בעל ה"ברכת שמואל" הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זיע"א

שבת הקונזונשן בוילנה לצירי 'דרשו' מאירופה ומא"י

שבת של התרוממות רוח וחיזוק ללימוד 'הדף היומי בהלכה' למאות נציגי דרשו במחיצת מגדולי וצדיקי הדור שליט"א

לאורך השבת נשמעו שיעורים ודברי חיזוק ממרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א וממנהלי סניפי דרשו באירופה ובא"י • במוצאי שבת נערכו מושבים מיוחדים שבהם נידונו סוגיות מרכזיות העומדות בלב תנופת ההתפשטות של לימוד הדף היומי בהלכה בכל תפוצות ישראל • לאחר מכן נערך מעמד סיום המחזור השני בדף היומי בהלכה, ונפתח בס"ד המחזור השלישי

אחד הרבנים נעדר מסעודת השבת, האמת שקצת דאגתי לו, אבל חשבתי שכנראה יש סיבה שבגינה הוא נמנע מלאכול בליל שבת...

הרב יהושע לייבזון בחוויות אישיות מיוחדות ממסע הקודש לראדין ולווילנא • הצצה לרגעים קטנים במחיצתם של אנשים גדולים

בשבת בבוקר, אחרי התפילה, ניגשתי אליו ושאלתי בעדינות אם הכל בסדר ומדוע נעדר הרב אתמול מהסעודה. הרב הסביר לי שהוא אכל בחדר שלו, הוא הסתדר... מה המלצרים הכניסו אוכל לחדר? שאלתי... לא לא, השיב הרב, "הבאתי אוכל מהבית. אני פשוט מקפיד לא לאכול את סעודת השבת לפני שאני משלים את 15 דפי הגמרא בלימוד היומי הקבוע שלי, וידעתי שכאן בגלל הנסיעה לא אוכל להספיק, לכן הצטיידתי מראש במזון שהבאתי מהבית, כי ידעתי שבליל שבת לא אוכל לסעוד יחד עם כולם. השלמתי את חוק לימודי ובשעה 11 בלילה אכלתי את סעודת השבת..."

מההיכרות שלי עם אותו גדול בתורה אני יודע שהוא מסיים בכל שנה גם ש"ס בבלי וגם ש"ס ירושלמי לצד לימודים נוספים וקבועים שיש לו בשו"ע ובשאר ספרים... תמיד התפלאתי איך אפשר להספיק ללמוד כל כך הרבה, אבל אחרי ששמעתי את ההסבר ה'פשוט' שלו על היעדרותו מסעודת השבת, כבר נפתרו לי כל השאלות...

וסיפור אישי קטן נוסף.. בדרך לשדה התעופה ראיתי את אחד מגדולי הצדיקים פוסע עם מזוודתו, ביקשתי קצת לסייע לו, ואמרתי כבוד הרב, שהרב יביא לי את המזוודה, והוא סירב כמובן. ניסיתי 'נשק' נוסף, כבוד הרב, אם הרב נותן לי את המזוודה הרב מזכה אותי במצוות שימוש תלמידי חכמים.. ואז הוא עצר, הביט אלי וחייך חיוך גדול ורחימאי, למשמע הבדיחה...

לפעמים אדם חושב שהוא כבר ראה הכל, שום דבר כבר לא יפתיע אותו. אבל אז הוא זוכה לחוויה מטלטלת שמלמדת אותו להבין שהוא עוד לא ראה שום דבר...

את ארגון 'דרשו' אין צורך להציג בפני אף יהודי שומר תורה ומצוות, ובוודאי שלא בפני קוראיו של עלון 'לקראת שבת'. כל מי שמכיר את הארגון מבין שכל אחד ואחד מהעובדים פה זכה לפגוש לא מעט גדולי ישראל, בהתייעצויות התכופות של ההנהלה המתקיימות בתיהם, באירועי הוקרה ומעמדי סיום, בשמחות של מנהלי הארגון שגדולי התורה מגיעים אליהן כדי לחלוק כבוד למי שעמלים על הפצת אור התורה בכל מקום בעולם, ועוד ועוד.

גם אני זכיתי לראות לא מעט גדולי ישראל ברבות השנים, הענווה, השפלות, הצניעות, גדלות הנפש, כל אלו נשקפו מפניהם המאירות בכל רגע ורגע.

אבל הפעם זכיתי לחוויה מיוחדת במינה, זכיתי להצטרף לנסיעה הגדולה לראדין ולווילנא, בה נטלו חלק גדולי התורה ורבני קהילות מכל רחבי העולם היהודי.

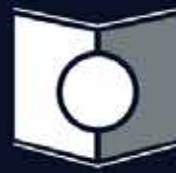
מה אומר ומה אדבר... היה מה לראות! אפילו הדייל בטיסת 'אל על' המיוחדת שהוחכרה כולה ל'דרשו', הודה באוזניו של אחד הנוסעים שזאת היתה הטיסה הכי מעניינת והכי מיוחדת שבה השתתף בכל שנות עבודתו בחברה: "ראיתי כל כך הרבה רבנים שלא מרימים את העיניים מהספר אפילו לרגע אחד, הרגשתי כאילו אני עומד מול הסנהדרין הגדולה", דברי הדייל שמיותר לציין כי אינו נמנה על הציבור החרדי...

באחת מנקודות הביקורת ראיתי את עובדי המקום מצטנפים במקומותיהם ביראת כבוד ונותנים לרבנים גדולי התורה לעבור, מתוך הבנה שמדובר באנשים מורמים מעם.

קשה לתאר את כל אותן אנקדוטות קטנות שנתנו לי להרגיש כאילו אני נמצא בעולם אחר לגמרי, במחיצתם של אנשים שכל כולם 'איין שטיק תורה'.

אבל על סיפור אחד אני לא יכול לדלג: בליל שבת הסבו הכל סביב שולחנות ערוכים בטוב טעם, כמו שרק 'דרשו' יודע לארגן לכבוד התורה ולכבוד גדולי התורה.

שמתי לב שאחד הרבנים, שבמקרה הוא גר בשכונה שלי, ולכן יש לי היכרות אישית עמו, נעדר מהסעודה. האמת שקצת דאגתי לו, חשבתי שאולי הוא לא חש בטוב וכדו'. כנראה יש סיבה שבגינה הוא נמנע מלאכול בליל שבת...

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

הנה ימי באים

הנה מגיעים הימים הגדולים והנשגבים, הימים שבהם עשרות אלפי יהודים מכל העולם מקבלים עליהם את התורה מאהבה, ומצטרפים ללימוד ומבחנים לרגל תחילת המחזור החדש במסגרת ה'דף היומי בהלכה'.

הצטרף גם אתה לזמנים הנשגבים, יחד עם כל הזוכים ללימוד הלכה מדי יום ולזכות במאמר חז"ל: 'מובטח לו שהוא בן עולם הבא'.

לפתיחת שיעורים או מוקדי
מבחן בקהילות חסידיות
053-4185541

לסיוע והדרכה
בפתיחת שיעור חדש
052-7110206

להצטרפות ללימוד ומבחנים
02-5609000

שבוע אחד, בעודה נושאת אמי ע"ה את הסלים הכבדים בדרך לביתנו, הופיע מולה בחור צעיר והציע לה עזרה, אמי שמחה והסכימה. כששבה אמי הביתה, הבחינה כי חסר לה שטר של מאה ש"ח בארנקה. היא קישרה מיד ואמרה לאבי, כי בדעתה לפנות למוסד שם לומד הבחור. אבי הניא אותה ואמר לה: "חס וחלילה! אני רוצה לשוחח עם הבחור"...

רבה של מגדל העמק, הגאון רבי יצחק גרוסמן שליט"א, על משפט הצדק

"כי תקנה עבד עברי" (שמות כ"א, ב')

שופט בית המשפט העליון, דב לוין, היה משפטן מוערך. בביקורו במוסדות 'מגדל אור' לפני למעלה מעשור, ביקש להחכים בכל הקשור לניכור ולמרחק שבין הציבור החרדי לבית המשפט. "למה נמנע הציבור התורני, מלהביא את סכסוכיו בפני בית המשפט במדינה היהודית, ששופטיו יהודים?", שאל אותי אז.

השיבותיו בעדינות כי אנו, בני ישראל, זכינו שבנו בחר ה' מכל העמים ונתן לנו את תורתו. התורה שקיבלנו במעמד הר סיני נצחית היא, ונותנת חיים לעושיה, ואינה דומה תורת חיים לכל חוקי המדינה ואורחותיה.

"בכל זאת", התריס בפני השופט, "את חוקי התורה אני לא תמיד מצליח להבין. איך זה שאדם שגנב מרעהו, נמכר ונעשה לעבד למשך שש שנים? בעיניי", כך השופט, "זו דוגמא לעונש מוגזם שמטילים על אדם".

עניתי לו: "שופט נכבד! נגעת בנקודה רגישה, ואשיב לך עליה מניסיוני. עשרות בשנים אני עוסק בשיקום אסירים בבתי הסוהר בישראל. זכורני: לפני ארבעים שנה, כשהתחלתי את הפעילות שלי בכלא שאטה, ראיתי את האווירה הקשה שבין הסוהרים לאסירים.

"ראיתי את היחס המנוכר שקיבל האסיר, והבנתי את חוקי התורה. חז"ל מלמדים אותנו (קידושין כ, א) 'כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו'. לומדים זאת מהכתוב: 'כי טוב לו עמך - עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקייה והוא אוכל פת

קיבר'. תוספות שם מביאים מהירושלמי, שאם אין לו אלא כרית אחת, ייתן אותה לעבד. הלא מדובר בגנב שנמכר בגניבתו, כי אין לו מה לשלם. ומדוע זה חלה חובה לתת לו את הכרית? הוא ישן על המיטה - ובעל הבית על הרצפה?!

"התורה מלמדת אותנו את העומק שבדבר: איך נולד גנב? אין זאת אלא מפני שהגיע מבית של עניות ודוחק, שפלות ודלות. כתוצאה מכך לא קיבל חינוך ראוי, והתנהגותו בהתאם. אומרת התורה: מכור אותו לעבד שש שנים, כבד אותו, תן לו את הכרית שלך ומיטב המאכלים, או אז הוא יראה לנגד עיניו התנהגות ראויה, יחקה אותה ויאמץ אותה אל לבו.

"לא זו אף זו. גם לאחר שהוא עוזב את בית אדוניו - חלה עליך מצות הענקה, 'הענק תעניק לו' (דברים טו, יד), על מנת לבסס לו את החיים ולאפשר לו לפתוח דף חדש. "לעומת זאת, בית המשפט הישראלי אכן שופט אותנו לתקופת מעצר בת פחות משש שנים, אבל הדבר משפיע עליו בצורה שלילית. הוא נפגש שם עם אנשים מפוקפקים, ולומד מהם שיטות מתוחכמות. הוא יוצא בלי פרנסה, ולרוב גם חוזר לסורו. המציאות הנהירה לי היטב מוכיחה היום, כי יותר מ-80% מהאסירים חוזרים לבית הסוהר..."

הוא הנהן בראשו כשומע לדברי, הגם שלא בהכרח הסכים עמם. הוספתי וסיפרתי לו סיפור מופלא מאת אבי מורי ראש הישיבה, הרב ישראל גרוסמן זצ"ל:

"אמי ע"ה היתה הולכת בכל שבוע לשוק ב'מאה שערים', ועורכת קניות לכבוד שבת. שבוע אחד, בעודה נושאת את הסלים הכבדים בדרך לביתנו, הופיע מולה בחור צעיר והציע לה עזרה. אמי שמחה והסכימה. כעבור שבוע שוב ניגש הבחור והציע את עזרתו. אמי הופתעה מנדיבות לבו, הפקידה בידי את הסלים הכבדים והתעניינה בזהותו. התברר כי הוא לומד במוסד באזור. "כששבה אמי הביתה, הבחינה כי חסר לה שטר של מאה ש"ח

מעשה מופלא שמעתי מאחי, הגאון רבי דוב טורק שליט"א, ראש כולל פאפא בירושלים, אותו שמע מפי הרה"ג ר' שלמה הופמן זצ"ל, המחנך הדגול ואמן הנפש הנודע לתהילה. כה היה המעשה: מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', היה מוסר 'שיעור כללי' פעם בשבוע בהיכלה של ישיבת סלבודקה בבני-ברק...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בסיורי הבדיקות הללו, ביקש המלך שיליכוהו בעיקר אל כפרי העוני המרוחקים, משום שחזקה היתה עליו, כי בסביבות הארמון ובערים הקרובות אליו - הכל נקי ומצוחצח. אם משום הקירבה אליו ואם משום האוכלוסיה החזקה שמתגוררת במקום, מה שאין כן במקומות הרחוקים, יש לחשוש שמא מתוך הריחוק והאופי החלש של התושבים, הוונחה העבודה ואינה נעשית כראוי. לכן ביקש לסייר דווקא באזורים הרחוקים, מתוך הנחה שאם שם עושים העובדים את מלאכתם כראוי, אות וסימן הוא כי גם במקומות הקרובים הכל מתבצע כשורה.

בכך, מבאר רבי שמשון רפאל הירש את הסיבה, בגללה התחילה התורה עם פרשת עבד עברי, כשהחלה לפרט את דיני התורה. משום שאם יקיים האדם את הלכות 'עבד עברי' כראוי, אות היא שגם את שאר חלקי התורה הוא מקיים כראוי. כי כאשר האדם נוהג עם העבדים, שהם השפלים שבאומה, בצורה נאותה, סימן מובהק הוא שגם בשאר חלקי התורה הוא נוהג כהוגן.

ראיתי פעם מכתב הסכמה שכתב עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, לספר העוסק בתיקון המידות. בתוך הדברים כתב כך:

"חז"ל אומרים (שבת קיד, א): 'כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה'. מדוע? מפני שהוא מחלל את השם ומבזה את התורה

פרשת משפטים מתחילה במכירת עבדים, מדוע?

פרשת משפטים מהווה המשך ישיר של פרשת יתרו. בפרשה הקודמת תיארה התורה את המעמד הגדול של קבלת התורה, את נתינת הלוחות ושמיעת עשרת הדברות מפי הגבורה, ואלו כאן בפרשתנו, ממשיכה התורה לעסוק בפרטי דיני התורה, הלכותיה ודקדוקיה. כך מפרש רש"י: "ואלה המשפטים" - "כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני".

והנה, הפרשה מתחילה בעניין עבד עברי הנמכר בגניבתו, וכן בהמשך עוסקת הפרשה בשאר דיני גניבות, חבלות ורציחות, ודבר זה לכאורה טעון ביאור רב.

הרי לאחר פרשות נעלות כאלה, העוסקות ביסודות האמונה של כלל ישראל, קבלת התורה ויצירת מצרים, היה מתאים שהתורה תתחיל בפרוט המצוות החשובות המצויות בכל יום; ציצית, תפילין וקריאת שמע. בהלכות הנוגעות לדבקות הבורא, או לכל הפחות בעניין בניית המשכן.

אך לא! התורה מתחילה מיד בעניין מגונה, וכלל לא מהותי ואופייני לעם השם, בענין עבד הנמכר בגניבתו. הלא עבד הוא היצור השפל באומה, שבמעשי הגולות שלו ירד עד לדיוטה תחתונה, ושלח יד בממון חברו. ואנו עומדים ותמהים: כך מתחילה פרשה כה חשובה ויסודית בתורה כפרשת משפטים?

בשמו של רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל, מובא שהסביר נקודה זו כך: משל למלך שמלכותו התפרסה על פני מדינה גדולה ורחבת ידיים. במרכזה היתה ממוקמת עיר הבירה, וסביבותיה ערים גדולות לצד כפרים קטנים. מטבע הדברים, הערים הגדולות היוקרתיות איכלסו את הרובד האנושי המכובד שהתגורר במדינה - גבירים ושועי ארץ, ואלו הכפרים הקטנים איכלסו בעיקר את השכבות החלשות של העם - הפשוטים והעניים.

למלך היתה הקפדה מיוחדת שהמדינה תהיה נקיה ומסודרת, לצורך כך הוא מינה עובדים מיוחדים שהופקדו על ניקיון וסידור הרחובות, שיהיו חפים מכל ללכוך, שלכת עצים וכדומה. המלך בעיניו הפקוחות על ענין זה, היה יוצא מדי פעם מארמונו החוצה, ועוקב מקרוב אחר תיפקוד העובדים, האם אכן הם מבצעים את עבודתם נאמנה.

ולומדיה, והוא ממשניאי החכמה. והנה בחילול השם אמרו חז"ל (יומא פו, א): 'אין כח בתשובה לתלות ולא ביום כיפורים לכפר אלא כולם תולים וכו'.

"ואם בבגד הדברים אמורים", כתב רבי שלמה זלמן, "שמוטל על התלמיד חכם לשמרו נקי מכל רבב, כדי שלא יתחלל שם שמים על ידו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, כמה מוכרח הוא לשמור על עצמו להיות נקי מכל רבב במידותיו והנהגותיו. כדי שחלילה לא יאמרו - 'ראו כמה רעים מעשיו, כמה מכוערים דרכיו!'".

תקצר היריעה מהכיל את שגב עבודת המידות המדוקדקת, נקיותם העצומה וזהירותם המופלגת של גדולי ישראל בתיקון המידות, ובהנהגתם הכללית בעניינים של בין אדם לחבירו: מעשה מופלא שמעתי מאחי, הגאון רבי דוב טורק שליט"א, ראש כולל פאפא בירושלים, אותו שמע מפי הרה"ג ר' שלמה הופמן זצ"ל, המחנך הדגול ואמן הנפש הנודע לתהילה. וכה היה המעשה:

מרון הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', היה מוסר 'שיעור כללי' פעם בשבוע בהיכלה של ישיבת סלבודקה בבני-ברק. תנאי התחבורה מירושלים לבני ברק באותם ימים, היו סבוכים; רבי יחזקאל היה נוסע באוטובוס מירושלים ועד לתל-אביב, ומתל-אביב היה נוסע במונית שהעמידה לרשותו הישיבה עד לבני-ברק. כך גם בחזור, היה נוסע מבני-ברק עד לתל-אביב במונית, ומשם בתחבורה ציבורית עד לירושלים.

באחת הפעמים כשירד רבי יחזקאל מהמונית בתל-אביב בחזור לירושלים, הוא פגש שם את הגאון רבי דוב שוורצמן זצ"ל, ראש ישיבת 'בית התלמוד', כשהוא ממתין שם לאוטובוס יחד עם רעו הטוב, רבי שלמה הופמן זצ"ל. הם הבחינו שאין פניו של רבי יחזקאל כתמול שלשום. ארשת של צער ותוגה שפוכה עליהם, והיה נדמה כי משהו מעיב על רוחו הגדולה.

"קרה דבר מה? שמוא נוכל לסייע במשהו?" - שאלו ביראת הכבוד. "אומר לכם מה", גילה רבי יחזקאל מצפונות לבו בפני אישי שיחו, "ראיתי היום דבר שמאוד ציער אותי, ואף גרם לי חלישות הדעת..." "מהו?" - חרדו השנים לשמוע.

"באתי היום כדרכי לבני ברק, כדי למסור את שיעורי הקבוע בישיבה, והנה עם כניסתי לעיר ראיתי את המשגיח, הגאון הצדיק רבי משה טיקוצ'ינסקי זצ"ל, הולך לקראתי ברחוב סואן. בידו האחת הוא אחז צלחת המכילה ארוחת ערב מכובדת, ובידו השנייה אחז פרי כלשהו,

והוא מיהר לכתובת מסוימת".

אגב, ברצוני לציין את הכבוד הגדול שרחש רבי יחזקאל אברמסקי לרבי משה טיקוצ'ינסקי, כפי שראיתי בעיני. רבי משה היה עומד מאחורי הרב אברמסקי במהלך השיעור בסלבודקה, ולאחר שרבי יחזקאל דייק דיוק טוב מלשון אחד הראשונים, או הציב מהלך מסוים להבהיר את הסוגיה, פנה לאחוריו ושאל את רבי משה: "ס'איז א גוטע ראיה, או דער נישט?...?" ["הראיה שאמרת טובה היא או לא?...?"], כמבקש לשמוע 'אישור' אם כנים הדברים שהשמיע כעת. שוו בעצמכם את גודל הענווה המונחת בזאת. כך, לעיני מאות תלמידים מבקש הרב אברמסקי 'אישור' מהמשגיח על נכונות דבריו...

על כל פנים, הרב אברמסקי המשיך בסיפורו בפני אנשי שיחו: "נגשתי לרבי משה ושאלתי אותו: 'רבי משה, מה קורה אתכם? להיכן פניכם מועדות?' 'השיב לי רבי משה: 'אני בדרכי לחולה פלוני, להגיש לו ארוחת ערב...!'. "

"מראהו של רבי משה מתהלך כך ברחובה של עיר, ומתבזה בצורה כזו עבור חולה, היא זו שגרמה לי חלישות הדעת..." "סיים הרב אברמסקי את סיפורו.

"ומה הפלא בכך?" תהה רבי דוב שוורצמן, וציטט בפני רבי יחזקאל את לשון הרמב"ם (עשה, מצוה ח): "והמצוה השמינית היא שציונו להדמות לו יתעלה לפי יכולתו והוא אמרו 'והלכת בדרכיו'... מה הקדוש ברוך הוא נקרא רחום, אף אתה היה רחום. מה הקדוש ברוך הוא נקרא חנון, אף אתה היה חנון. מה הקדוש ברוך הוא נקרא צדיק, אף אתה היה צדיק. מה הקדוש ברוך הוא נקרא חסיד, אף אתה היה חסיד... שעניינו להדמות בפעולות הטובות והמידות החשובות שיתאר בהם הא-ל יתעלה..."

הגיב רבי יחזקאל בחיוב: "יודע גם יודע אני מהי טיבה של מצוות חסד, ואת גודל חיובה ושכרה. אולם עד כדי כך, לעשות חסד בצורה כזו, תוך כדי התבזות ברחובה של עיר בשביל השני, אני אישית אינני מסוגל לכך..."

מפליא להוכיח כיצד גאון עולם זה, אשר תמך במפעלות תורה, צדקה וחסד בצורה פלאית, עמד לימנים של המוני עניים, אביונים ותלמידי חכמים רבים בצנעה, היה מלא התפעלות ממעשיו של רבי משה, עד שהיה ניכר על פניו שאינו חש בטוב...

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

אלפים מצטרפים לתוכניות ולמבחני דרשו לקראת תחילת מחזור חדש בלימוד המשנה ברורה הצטרפו למהפכת לימוד ההלכה העולמית

התקשרו 02-5609000

הצעיר ביותר התחיל את הלימוד ב'דף היומי בהלכה' כשהיה בן 9, וכעת מסיים, לאחר שעשה כמעט את כל המבחנים. מהצד השני ניצב יהודי שהתחיל ללמוד כשהיה כבן 82... עכשיו הוא בן 89 וחצי, והוא מסיים את הלימוד בשמחה רבה...

אחראי 'הדף היומי בהלכה' ב'דרשו', הרב אהרן כהן, מספר על הפעילות מאחורי הקלעים, ועל הסיפורים האישיים שנותרו לו כח ומשנה מרץ להמשיך הלאה בעבודת הקודש

אליעזר (לייזר) רוט

במשרדי 'דרשו' ובכל הריכוזים החרדיים, גוברת ההתרגשות ככל שחולפים הימים, ומתקרב הסיום ההיסטורי של המחזור השני ללימוד 'הדף היומי בהלכה'. האווירה הולכת ונעשית יותר ויותר קדחתנית, יש הרבה מה להספיק, הטלפונים לא מפסיקים לצלצל, משלוחים יוצאים ובאים, הצוותים מתוגברים כל הזמן בתוספת כח אדם, כל העיניים נשואות אל היום הגדול, בו יסיימו רבבות אלפי ישראל את המחזור השני.

לא פחות מכך נשואות העיניים גם ליום לאחר הסיום, היום בו יתחילו המסיימים את מחזור הלימוד החדש, השלישי במספר, ואליהם יצטרפו בסייעתא דשמיא עשרות אלפים נוספים, עד שתמלא הארץ דעה את ה', ולומדי הלכה יהיו בכל פינה ובכל מקום ברחבי העולם היהודי.

על הרקע שוחחנו עם הרב אהרן כהן, אחראי על תוכנית 'הדף היומי בהלכה' ב'דרשו', שמספר על התכונה וההיערכות, ובעיקר על הציפיות והשאיפות להוסיף ולהרבות עוד ועוד לומדי הלכה ונבחני 'הדף היומי בהלכה', עד שתמלא הארץ דעה את ה', וכל יהודי באשר הוא יעסוק באופן קבוע ובלתי פוסק בלימוד ההלכה.

"כשמדברים על המוני לומדים ונבחנים כדאי להדגיש, שלמרות מספר הנבחנים העצום - כל נבחן אצלנו הוא יחיד ומיוחד, מצעיר ועד מבוגר, מאברך כולל או רב קהילה, ועד לפועל הפשוט ביותר. מי שנבחן ב'דרשו' ראוי וזכאי לשירות הטוב והמכבד ביותר!

"זה מתחיל במענה הטלפוני לכל פונה. בימים כתיקונם, כל פניה למוקד הטלפוני של 'דרשו' נענית במהירות. כמובן שבתקופות של לחץ זמן ההמתנה עלול להיות ארוך יותר, אבל הנהלת 'דרשו' תמיד משתדלת לצפות את זמני הלחץ מראש, ולתגבר בהתאם את העמדות הטלפוניות.

"גם אחרי המענה הראשוני, כל הטיפול בנבחני 'דרשו' הוא כמו טיפול בלקוח עסקי, שמכניס רווחים לחברה. הארגון משקיע רבות בשדרוג בלתי פוסק של היחס, השירות, ההנגשה והטיפול בכל פנייה באשר היא. גם כשמגיעים הנבחנים למוקדי הבחינה, הפזורים במאות יישובים ברחבי הארץ, הם נתקלים בקבלת פנים לבבית, ביחס מכבד מאוד, ובטפסי מבחן מונגשים וערוכים בטוב טעם,

בצורה שתהיה הכי נוחה ונעימה לשימוש מצד הנבחן".

הרב כהן מסביר, כי מבחינת הנהלת 'דרשו', שירות מכבד לנבחני הארגון, הנו בעצם הענקת כבוד לתורה הקדושה, וזוהי כל מטרתו של הארגון, לייקר ולכבד את התורה ואת לומדיה, ועל ידי כך להרבות את לימוד התורה, ולהשביח את לימודי ההלכה ולימודי הדף היומי בעם ישראל.

גמישות קפדנית...

"הגישה הזאת של יחס מכבד, מצריכה הרבה מאוד גמישות", מסביר הרב כהן, "זה קשה מאוד להחזיק את המקל משני קצותיו, וב'דרשו' מצליחים לעשות זאת בסייעתא דשמיא לאורך שנים. מצד אחד הכללים הם כללים ברורים ומוגדרים, אין מקום לכיפוף הכללים כשמדובר בארגון עם מאות אלפי נבחנים. אי ציות לכללים יגרור כאוס של ממש.

"מצד שני יש הרבה אילוצים: כאן זאת ישיבה שבדיוק נוסעת לקעמפ ביום שבו יש מבחן, שם זה כולל שעבר מקום, והאחראי לא הספיק להודיע מבעוד מועד. לפעמים זה נבחן ותיק שמחתן ילד בחו"ל, או מתארגן לברית שיערוך לבנו בשעה טובה. אי אפשר שלא להתחשב בבקשות מיוחדות כאלו, ואכן חלק גדול מהעבודה

כשמצד אחד אנחנו מנסים שלא לבזבז סתם דפים מיותרים מעבר לכמות הנצרכת, ומצד שני, שלא יחסרו חלילה טפסים, גם אם יהיה גידול פתאומי במספר הנבחנים באותו הסניף. ולכן אנחנו תמיד מנסים לתמרון בין הטיפות, ונערכים לשינויים חדים במספרי הנבחנים.

"אחרי שהמבחן מסתיים, מתחיל החלק השני של המלאכה: עכשיו צריך לאסוף את החבילות מהאחראים, להחזיר אותן למרכז הלוגיסטי של 'דרשו' ולפרק אותן. הפעם מייצרים חבילות בחלוקה שונה, לפי סוג מבחן. מבחני 'הדף היומי בהלכה' שמבוצעים בשיטה אמריקאית - עוברים לסריקה ממוחשבת במשרד, המבחנים האחרים - מועברים לבודקים תלמידי חכמים, שכל אחד מהם מקבל כמות גדולה של מבחנים בתוכנית זו או אחרת, ולאחר מכן הם בודקים ונותנים ציונים.

"לאחר מתן הציונים, שוב נאספים המבחנים מאת הבודקים, ומועברים לביקורת של צוות המבקרים שמפקח על מלאכת הבודקים, ומבצע בדיקות מדגמיות לוודא שכל נבחן אכן מקבל את הציון המגיע לו. בהמשך מגיעים מבחנים בחזרה למשרד הלוגיסטי של 'דרשו' לאחסון ממושך, בזמן שרשימת הציונים מתעדכנת במחשבים של הארגון, ומתורגמת למלגות כספיות שיופקדו בחשבונות הבנק של הנבחנים הזכאים למלגה, כשהחלק הזה של הפעולה מתבצע על ידי צוות המשרד, בשיתוף פעולה של המזכירות עם מחלקת התכנות, וכמובן עם מחלקת הנהלת חשבונות שמבצעת את ההפקדות בפועל".

רגעים של נחת

"אצלנו ב'דרשו' יש מעין סיסמה כזאת, שמכניסה לכל עובד בארגון זריקת אנדרנלין חדשה: 'זיכוי הרבים'... צמד המילים הללו", כך מספר הרב כהן, "יכול להעיר איש 'דרשו' באמצע הלילה, ולהזניק אותו למשימה דחופה אי שם בצפון הרחוק או בדרום הפרוע... זה מעין 'רוח המפקד' השוררת בארגון, זאת אווירה כללית שמשפיעה עלינו, וגורמת לנו לחזור אחר הזכויות ואחר זיכוי הרבים, לאו דווקא במסגרת 'דרשו', אלא גם כל אחד באופן פרטי בבית הכנסת שלו, בבית הפרטי שלו ובכל מקום.

"ולכן אחד התחביבים הגדולים שלי, ושל רבים מעובדי 'דרשו', זה להיחשף לסיפורים של הנבחנים שלנו. כשאנחנו שומעים על סיפורים מעניינים של נבחנים שהביאו נבחנים אחרים, כאלו שהבית שלהם השתנה בעקבות הלימוד של 'דף היומי בהלכה' או דף היומי על הש"ס הבבלי וכדו', זה נותן לנו סיפוק עצום, וממש ממריץ אותנו להוסיף ולהתאמן עוד יותר בעבודת הקודש, כדי ליזכות עוד ועוד יהודים.

"מטבע הדברים, חלק גדול מהסיפורים מתנקז אלינו בתקופות של סיומים. אנשים שהרגישו שינוי גדול, בוחרים לשתף אותנו בסיימם. כל פעם שמסיימים מסכת ב'דף היומי', אנחנו מקבלים תגובות, בכל סיום של חלק נוסף ב'משנה ברורה' - יש יותר פידיקים, וכשמסיימים מחזור שלם - כמובן שהתגובות לא מפסיקות לזרום.

שלי כאחראי על תוכנית 'הדף היומי בהלכה', ושל ידידי הרב ישראל ליוש, האחראי על דף היומי בבלי ומוקדי המבחנים של 'דרשו', זה לבצע התאמות ושינויים של הרגע האחרון, וכמובן גם לעבוד על פרויקטים ארוכי טווח, כמו הרחבת מערך השיעורים בעיר פלוגית, פתיחת מוקד מבחן נוסף ביישוב פלמוני, ועוד כהנה וכהנה משימות שצצות ומגיעות מרגע לרגע, ואנחנו משתדלים לבצע אותן על הצד הטוב ביותר".

הרב כהן מוסיף, כי מאחורי כל מבחן מסתתר מערך שלם של עובדים ופעילים, שמשקיעים כוחות נפש רבים עד לקיומו של המבחן בפועל.

"יש צוות שכותב את המבחן, בין אם מדובר ב'דף היומי בהלכה', ובין אם ב'דף היומי בבלי' או בשאר תוכניות 'דרשו'. כל מבחן נכתב בידי צוות ייעודי, שעובד לפי כללים והנחיות. השאלות צריכות להיות ממוקדות מצד אחד, ולשקף ידע כולל מצד שני. הן צריכות להיות ברורות מאוד, וחלילה מכתבת שאלות שאפשר לפרש אותן בתורה לא נכונה, מה שעלול להכשיל נבחנים שלמדו מצויין ויודעים היטב את החומר הנלמד.

"מצד שני, השאלות צריכות להיות מספיק מורכבות, כדי שהנבחן ירגיש שהוא אכן ענה על שאלות ברמה גבוהה, ושלא הגישו לו מבחן שמתאים לילדים בני חמש...

"לאחר כתיבת השאלות הן עוברות למגיהים תלמידי חכמים, שבודקים אותן לאורך ולרוחב, מעירים הערות, משפרים את הניסוח, לפעמים הם מבקשים להחליף חלק מהשאלות כי הן לא מספיק ברורות, או בגלל שהן ממוקדות יותר מדי בעניין צדדי, שסביר להניח שרוב הלומדים פחות שמו אליו לב וכדו'. בהמשך מגיע שלב העיצוב, ולאחריו הגהה נוספת לוודא שלא היו שינויים בטקסט במהלך העיצוב".

לפרק ולהרכיב

"כשמגיע שלב ההדפסה, זה כבר קורה מחוץ ל'דרשו', זה עניין של בית הדפוס, אבל גם שם אני מלווה את המלאכה מקרוב, וזה פרויקט לא פשוט בכלל. קחו בחשבון שיש מבחן ב'דף היומי', מבחן ב'דף היומי בהלכה' של יום חמישי ומבחן של יום שישי, יש מבחן ב'קנין משניות', יש ב'קנין חכמה' ויש ב'קנין שביעית'...

"לכל אחד מהמבחנים הללו יש טופס נפרד בצבע שונה, ולכל אחד מהם יש גם דף תשובות, שהנבחנים מקבלים במוקד הבחינה, אחרי שהם מגישים את התשובות שלהם, על מנת שיוכלו להשוות ולבדוק את עצמם, עד כמה הם ידעו במבחן. כל סוג מבחן נארז בחבילות נפרדות, ולאחר מכן נערם למשטחים שלמים, שעוברים עיטוף בניילון נצמד ונשלחים למרכז הלוגיסטי של 'דרשו', שם נפתחים טפסי המבחן ומחולקים לחבילות משלוח. כל מוקד מבחן מקבל את הטפסים המתאימים לו, במספר הנדרש.

"כל חודש אנחנו עושים בדיקה כמה אנשים נבחנו בכל אחד ממוקדי המבחן, על כל סוג מהמבחנים הקיימים, וכך אנחנו יודעים מה הן הכמויות שיש לשלוח בפעם הבאה. מדובר במלאכה מורכבת,

"יש את משפחת פריזנד הידועה, שם לומדים האב ושבעת הילדים דף היומי בהלכה', חלק מהילדים כבר נשואים, והם מתאספים מדי שבוע, אפילו פעמיים בשבוע, ללימוד משותף יחד עם אביהם"

ואיך צריך לעשות כל דבר'...

"הסיפור של אותו אברך שביקש שלא נפרסם את שמו, אינו ייחודי", מדגיש הרב כהן, "יש את משפחת פריזנד הידועה, שם לומדים האב ושבעת הילדים 'דף היומי בהלכה', חלק מהילדים כבר נשואים, והם מתאספים מדי שבוע, אפילו פעמיים בשבוע, ללימוד משותף יחד עם אביהם, דבר שכמובן מאחד את המשפחה ומסב אושר אינסופי להורים, שרואים את ילדיהם מאוחדים ומאוגדים סביב לימוד ההלכה. 'סיפור מעניין הוא גם סיפורם של הילד הצעיר ביותר, ושל האיש המבוגר ביותר, שמסיימים את מחזור הלימוד. הצעיר ביותר הוא עוד לא בן 16, הוא התחיל את המחזור השני בגיל תשע, וכעת מסיים, לאחר שעשה כמעט את כל המבחנים.

"מהצד השני ניצב יהודי שהתחיל ללמוד את 'הדף היומי בהלכה' כשהיה כבן 82... עכשיו הוא בן 89 וחצי, והוא מסיים את הלימוד בשמחה ובחדווה רבה. אנתנו בודקים את האפשרות להפגיש בין השניים, ואולי הם ישובו זה לצד זה בסיום, כדי שהצעיר יחייב את הצעירים והמבוגר את הזקנים, ושניהם יחד ילמדו את כלל ישראל כולו, שלימוד ההלכה הוא לימוד חובה שאפשר וגם צריך לעסוק בו בכל גיל, בלי יוצא מן הכלל!"

"אני רוצה לשתף כאן את הקוראים, בכמה סיפורים שנחשפתי אליהם בימים האחרונים, ושנתנו לי באופן אישי כמה רגעים של נחת, ומצד שני גם הבהירו לי שאנחנו חייבים להתאמץ יותר..."

"אנתנו תמיד עוקבים אחר הנבחרים הוותיקים, ויש לא מעט נבחרים שמלווים אותנו מאז ההתחלה בעקביות, חלקם לא פספסו אף מבחן מעולם! יש לנו מאות נבחרים שהתחילו להיבחן בתחילת המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה', ועומדים בקרוב לסיים את המחזור כולו.

"אני יכול לספר לכם, שאתמול קיבלתי עדכון מהמוקד הטלפוני, על אברך שהתקשר לרשום את בנו הרביעי לתוכנית 'דרשו', והוא בן תשע בלבד. האבא היה מאוד נרגש, והמוקדן שמע מעבר לקו שהוא ממש בוכה. הוא בירר בעדינות, והאבא סיפר לו בשמחה, שהוא עצמו החל ללמוד 'דף היומי בהלכה' עם תחילת המחזור הראשון, לפני כ-15 שנה.

"בנו הגדול, שכיום הוא כבר לומד בשיעור ג' בישיבה גדולה, ראה את אביו מסיים את המחזור הראשון של 'הדף היומי בהלכה', הוא ראה את השמחה העצומה, והחליט שגם הוא מעוניין. הילד היה אז בכתה ז', הוא התחיל עם תחילת המחזור השני וכעת עומד לסיים את כל ששת חלקי המשנה ברורה!

"בינתיים, ראה הבן השני שאביו והאח הגדול שלו עסוקים הרבה בלימוד 'הדף היומי בהלכה'. הוא החליט להצטרף אליהם, כשהחלו ללמוד חלק ב' או ג', אחר כך הצטרף הבן השלישי וכעת הבן הרביעי, שגם הוא עכשיו בכתה ז', מתחיל ללמוד ובעזרת ה' יסיים את המחזור כשיהיה בשיעור ג' בישיבה גדולה, כמו אחיו הגדול.

"החלטתי שאני יוצר קשר עם האברך", מספר הרב כהן, "הוא ענה לי וסיפר לי את הסיפור בשמחה: 'כל האווירה בבית שלנו מושפעת מהלימוד הזה!', הוא אמר לי, 'כשלומדתי הלכות יום טוב, אנתנו מדברים על זה בבית, כשלומדתי הלכות פורים, זה הנושא, מה שלומדים ב'דף היומי בהלכה' זה נושא השיחה שלנו סביב שולחן השבת, וגם באמצע השבוע. כל הבית שלנו נראה אחרת, ואפילו הבנות מתעניינות יותר בהלכה, ושואלות יותר מה מותר מה אסור

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"אבי הוכנס לבית הסוהר, וישב שם בחברת גזלנים, גנבים ופושעים. מיד כאשר ראו הפושעים את החבילה שבידי אבי, רצו להתנפל עליו ולגזולה ממנו, אלא שאז באורח פלא קם בריון אחד וצעק: 'מי שיגע באיש הקדוש הזה, רע ומר יהיה גורלו!'..."

תרומת 10 דולר התגלתה כתחילתה של תרומה ענקית • הפושע שעזר לרב מול חבריו הפושעים • בזכות מתן בסתר זכה לגחש"א לאחר פטירתו

רב שהספיק לכיסוי כל הוצאות האשפוז והטיפול...

מהסיפורים הבאים נלמד על שכרם הרב של נותני צדקה בסתר, מידה כנגד מידה, גם השכר הגיע אליהם בדרך מסתורית ופלאית... כך סיפר הגאון רבי זאב איידלמן זצ"ל על אביו רבי אברהם זצ"ל: "חוק היה בעיר בה גרנו, שבימות החורף המושלגים על כל בעל בית לנקות את הרחוב הסמוך לדירתו, ופקחים היו מסתובבים ומפקחים, שאכן בעלי הבתים ממלאים את חובתם. לנו היה פועל ערל שזה היה אחד מתפקידיו, אלא שבאחת הפעמים, כאשר ירדו גשמים אחר השלג והרחוב התלכלך מאוד בבוץ, היה אותו ערל שיכור ולא ניקה את הרחוב כתפקידו, ובדיוק אז ביקרו הפקחים ומצאו את הרחוב שכנגד ביתנו מלוכלך והטילו על אבי עונש כמה ימי מאסר. "בני המשפחה ניסו בכל ההשתדלויות לבטל את עונש המאסר המביש, אך כל ניסיונותיהם עלו בתוהו, ובערב שבת באו שוטרים להוציא את העונש אל הפועל, ולקחת את אבי לבית הסוהר. אמי ניסתה לשכנעם שהיא תיאסר במקומו, אך הם סירבו, בטענה כי עליהם להביא למאסר את מי שהוטל עליו העונש ואין להחליפו באחר. בלית ברירה ארגנה אמי לאבי חבילה עם מאכלים לשבת ולימים הבאים, כדי שיהיה לו מה לאכול בבית הסוהר. "אבי הוכנס לבית הסוהר, וישב שם בחברת גזלנים, גנבים ופושעים."

הרב ישראל ליוש

"אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ... (שמות כ"ב, כ"ד)

שונה היא מצוות נתינת הצדקה ממצוות הלוואה: בעוד מצוות הלוואה צריכה להיות בפני עדים, כפי שאמרו חז"ל שהמלווה שלא בעדים הוא אחד מהשלושה הצועקים ואינן נענים, ואילו בנתינת צדקה, דווקא הנותן בסתר, שלא בפני אדם, משובח יותר, כדכתי' "מתן בסתר יכפה אף".

מובא בשם הגר"א, וגם בספר 'גן רוה' כתב כן, שענין זה מרומז בפסוק הנזכר: "אם כסף תלוה", כאשר אתה מלווה כסף, "את עמי" עליך לעשות זאת בפני העם, היינו בפני עדים. אך "את העני" - כאשר תעסוק בענייני צדקה, "עמך" - עליך לעשות זאת בסתר, בינך לבין עצמך, כדי שלא יתבייש העני.

הגאון רבי צבי הירש שפרבר זצ"ל, רב קהילות אנגליה, היה מבאר בסגנון זה את הפסוק "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים", אתה ה' עושה צדקה מובחרת, שהרי בסתר היא, המקבל אינו יודע מי הנותן, ופעמים אף מתכחש לזהות הנותן האמיתי, באומרו "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה", "ולנו בושת הפנים" - הצדקה שאנו עושים, פעמים שהיא גורמת ל'בושת פנים' למקבלים, כי אם היא אינה 'מתן בסתר', הרי יידעו המקבלים מי הנותנים ויתביישו...

אמו של אברך מארץ ישראל, נזקקה לטיפול רפואי דחוף ומציל חיים בארצות הברית. כאשר הגיעו לארצות הברית, נכנס האברך לביתו של האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, וסיפר לו את סיבת בואו לארצות הברית.

"הטיפול בודאי יעלה כסף רב...!?" - נענה האדמו"ר, ומיד שלשל את ידיו לכיסו, הוציא משם 10 דולר ומסרם לאברך שהתפלא מאוד על המתנה הזעומה שקיבל, אך לא אמר מילה...

לאחר שהאם סיימה את הטיפול, ניגש בנה למשרד בית החולים על מנת להסדיר את התשלום, ולפליאתו נאמר לו שהתשלום כבר נפרע ואין צורך לשלם כלום. בירור קצר שערך העלה, כי מיד בתחילת הטיפול הופקד ע"י האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל סכום כסף

"כן, אני זוכר את הסיפור!" - ענה לו אבי - 'ואיך זה קשור אליך...?'
- 'אני הוא הקבצן הזה!' - ענה לו הבריון, 'ומה מעשיך כיום?' - שאל אותו אבי, 'כיום אני 'מתפרנס' מגניבת סוסים, ובגניבה האחרונה תפסו אותי ולכן אני עתה כאן...'

ועוד אדם אחד היינו שם, ואכן כעבור זמן מה יצאה נשמתו בטהרה. הורדתי יחד עם האדם השני את הנפטר מהמיטה על הקרקע, האדם השני הלך ואני נשארתי עם הנפטר זמן רב לבדי...
"לאחר המקרה הזה, פסקתי מלקבל את תוספת השכר מקרן ה'חזון איש', או אז הוברר לי שהכסף שהייתי מקבל כל השנים, היה מאותו אדם שזכיתי לטפל בו אחר פטירתו, ואף אחר הסתלקותו של ה'חזון איש' המשיך לתרום עבורי את הכסף בסתר, בלי שאיש יידע כי הוא התורם, ומן השמיים גלגלו שאני אהיה ביציאת הנשמה שלו, ולא אהיה כפוי טובה ואגמול לו חסד של אמת, ולפחות אחזיר לו מעט על רוב הטובה שגמל עימי בסתר כל השנים!"

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

מיד כאשר ראו הפושעים את החבילה שבידי אבי, רצו להתנפל עליו ולגזלה ממנו, אלא שאז באורח פלא קם בריון אחד וצעק: 'מי שיגע באיש הקדוש הזה, רע ומר יהיה גורלו!'... האסירים פחדו ממנו פחד מוות, ומיד הניחו לאבי שלא הבין כלל מי הוא הבריון שכה מגן עליו...
"לאחר שנרגעו הרוחות, ניגש אותו בריון אל אבי, ושאל אותו: 'הרב זוכר אותי...?' - 'לא, אינני זוכר אותך...' - 'ענה לו אבי. 'אתה זוכר שפעם הגיע אל העיר שלכם קבצן מצורע, וכשרצו להיפטר ממנו החליטו בני העיר שאף אחד לא יארח אותו בביתו, ואתם חייבתם אחרי התפילה שכולם ילכו לביתם, ואז כשאיש לא ראה הזמנתם אותו לביתכם, טיפלתם בו והאכלתם אותו עד שהבריאה...?'
"כן, אני זוכר את הסיפור!" - ענה לו אבי - 'ואיך זה קשור אליך...?'
- 'אני הוא הקבצן הזה!' - ענה לו הבריון, 'ומה מעשיך כיום?' - שאל אותו אבי, 'כיום אני 'מתפרנס' מגניבת סוסים, ובגניבה האחרונה תפסו אותי ולכן אני עתה כאן...'
"כששב אבי לביתנו סיפר את הספור בהתרגשות, ואמר שהתקיים בו הכתוב 'שלח לחמך על פני המים...'"

"שש שנים שירתתי בקודש בישיבת 'תפארת ציון', במינויו של מרן ה'חזון איש' ז"ע" - מספר הרה"ג רבי אברהם הורביץ זצ"ל - 'והחזו"א אף הוסיף לי מעט כסף מהכספים שבידו, על המשכורת של הישיבה שהיתה דלה.
"לאחר הסתלקותו של מרן החזו"א ז"ע, המשכתי לקבל את הסכום הנוסף בכל חודש מקרן שהוקמה לאחר פטירתו, ונוהלה בידי גיסו הגר"ש גריינמן זצ"ל.
"לאחר זמן קצר, עדיין בשנת האבל על מרן ה'חזון איש' ז"ע, ישבת ולמדתי בביתו, ולאחר חצות הליל נקראתי לבוא לאחד ממקורבי החזו"א שגסס, כדי להיות אצלו בזמן יציאת הנשמה. רק אני, הרופא

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

השבת' לו בנחת ש"עכשיו יום ראשון, ואל תהיה מודאג לחילול שבת!". אבל אחרי כמה דקות הוא נכנס בשנית, ושאל האם הגיע כבר זמן הדלקת הנרות. שוב השבת' לו, שעכשיו יום ראשון, וחוזר חלילה פעמים רבות.

לענ"ד, נראה שבכל פעם ששאל את השאלה הנ"ל, קיים מצוות עשה של "את ה' אלוקיך תירא", ולא היה מן הראוי להפריע לו בשאלותיו, והגם שהוא מבולבל, בכל זאת שכר מצוה בידו, ויש לגעור בילדים הלועגים לאדם כזה!

סיפור מרתק בענין הדלקת נרות התרחש בתל אביב

בשכונה בה התגורר האב"ד הגאון רבי יחיאל וילנסקי זצ"ל, בביתה של אחת המשפחות החילוניות בשכונה, החלו לפתע להדליק נרות שבת, וזמן-מה לאחר מכן, סיפרה עקרת-הבית כיצד קרה הדבר ומה עורר אותה לשנות את הדרך:

"פעם אחת עמדתי בחלון ביתי, וצפיתי בעוברים ושבים המהלכים ברחוב. היה זה ערב שבת, והנה אני נתקלת בדמותו מעוררת-הכבוד של הרב. לא יכולתי לגרוע את עיני ממנו, כי הוא הזכיר לי במהותו ובצורתו את העיירה ממנה באתי, ואת חיי התורה שפיעמו שם בכל עוז.

"כך נמשך הדבר במשך כמה שבועות. מדי ערב שבת הקפדתי לעמוד ליד החלון כשהרב יצא מהבית, והבטתי בו בהערצה גדולה. עד שבערב-שבת אחד החלטתי, שברגע שאבחין בדמותו של הרב היוצא את ביתו, אדליק נרות שבת!"...

הדברים הגיעו לאוזניו של הגר"י וילנסקי וגרמו לו ל... זעזוע נורא! 'אני הרי מתפלל מנחה בשעות הצהריים, ולכן אין לי כל סיבה לצאת מהבית אלא סמוך לשקיעה, ואולי גם אחריה, ובגללי עלולה האשה לחלל שבת'...

ומאז הקפיד לצאת בשעה מוקדמת...

'אנא, אל תפעילו בשבת את הממטרות'

כשהגיע הגר"י וילנסקי לשיכון החילוני בתל אביב, כינס את השכנים בבנין שלו, ואמר להם שאין לו כל ענין להתערב בעסקיהם ובעסקי הבנין. "אבל", הוסיף, "כיוון שאני משלם את מיסי הבית, יש לי בקשה מכם: אנא, אל תפעילו את הממטרות של הגינה בשבת-קודש!".

השכנים הסכימו.

זה התחיל בשבת ועבר לשנת השמיטה, כאשר כל השכנים הסכימו פה אחד להתנהג לפי ההלכה, והגנן של הבית היה נכנס לביתו של הרב, לשאול אותו כיצד לבצע את הפעולות המותרות.

זה שכרו של יהודי העושה כל מעשיו לשם שמים, שלבסוף שם שמים מתאהב על ידו, וכל אויבו ישלימו איתו ויעשו את רצונו וימלאו כל חפצו ובקשתו. עד כדי כך, שכאשר היה עובר בשבת ברחובות השכונה, היו העוברים והשבים משליכים את הסיגריות, ומשתדלים שלא לחלל שבת בקרבתו.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה', בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ומאיך גיטא, הוא המחיש בעגמימות נוגעת-ללב כיצד הוא נראה בכיתה, כשכל החברים משתתפים בצורה מסיבית בשיעור, מקשים ומתריצים, והוא יושב כפסל-דומם ואינו מצליח לקלוט מאומה".

האמא סיפרה למלמד, שהילד בכה לפניו בכיית-מרורים באומרו: "עד מתי ימשך המצב הזה, ועד מתי יהיה המוח שלי סתום? האמנם כך נגזר עליי להיות טיפש וסכל כל הימים?".

"הבכי שלו נגע מאוד לליבי, אבל לא יכולתי להושיעו", סיפרה האמא. "ברם, מאחר והוא המשיך להתאונן על רוע-גורלו ומצבו, אמרתי לו: 'בני היקר, מחמד נפשי! דע לך שגם אני, כאמא, מאוד-מאוד כואבת את מצבך הקשה, ולא אוכל לתאר בפניך עד כמה הדבר מייסר ומצער אותי. אבל, יש פעם אחת בשבוע, שבה אני מוצאת תנחומים, והיא שעת הדלקת הנרות בערב שבת.

"כפי שמן הסתם ידוע לך, בני יקירי, שעת ההדלקה היא עת רצון גדולה, ומסוגלת לתפילה על הצאצאים. לכן, החלטתי לייחד את התפילה הזו בעיקר עליך, ואני משקיעה אז מאמצים רבים, ומתפללת בדמעות לפני השם יתברך שיפתח את לבבך.

"יש לי הצעה בשבילך; בוא עמוד גם אתה לצדי בעת ההדלקה, ותצטרף אל התפילה שלי, ונשפוך את לבבנו בצוותא אל ה', שירחם עליך ויפתח את ליבך בתורתו הקדושה!"

גם הילד פורץ בבכי

"הילד שלי הסכים להצעה", ממשיכה האם ומספרת למלמד. "בהגיע זמן ההדלקה בערב שבת, הוא ניצב ליד, וכשאני מליטה את פניי בידי ובוכה, פורץ גם הילד בבכי נסער ביותר, ושופך נפשו בדמעות שליש של ממש, וכך אנחנו בוכים יחדיו, ומתחננים לפני בוראנו שיצליח את דרכו בתורה.

"כך נמשך הדבר כבר כמה חודשים רצופים, כשבכל ערב-שבת נשמעות בכיות ותחינות בעת ההדלקה. גם בני הבית האחרים מצטרפים לבכיות אלו, וכולם מתפללים על הצלחתו של הילד בתורה.

"אם אתה שואל אותי לפרש המהפכה החיובית המתרחשת אצל הילד", אמרה האם, "נראה לי שהשומע תפילת עמו ישראל ברחמים, שמע את תפילותינו, ופתח את סגור-ליבו של הילד! מאז שהחילוננו להתפלל יחדיו, הוא התחיל להתעניין בלימודים, הכין שיעורי בית, הצליח במבחנים, וכך עלה והתעלה עד שהגיע להישגים גבוהים, וליבו נפתח כפתחו של אולם..."

כיון שדיברנו בענין הדלקת הנרות, נספר מעשה באדם שהיה ירא שמים מנעוריו, שהיה שכן שלנו ב'סמטת יבנה', לפני שהגענו לרמת אלחנן.

לעת זקנתו תקפה אותו מחלת ה'שכחה', והוא לא התמצא בעתים ובזמנים. כשנכנס לביתנו ביום ראשון, שאל "האם הגיע כבר זמן הדלקת נרות שבת?".

"המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית":
 "את מפעל 'המשנה וההלכה היומית' הוא הכיר היטב, ואף הוקיר את המפעלים הברוכים. אני זוכר שיו"ר הארגון הגאון, רבי שלמה שטנצל זצ"ל, היה בא אליו רבות כדי להתייעץ אתו בנושאים שונים, ואף החתים אותו על 'קול קורא', הקורא לציבור הרחב להצטרף לסדרי הלימוד של המפעל.
 "רבי נסים דיבר בהערצה רבה על פעילותו הברוכה של הגר"י שטנצל לקידום לימודי 'המשנה היומית' וההלכה היומית'. צריך להבין, שבאותה תקופה לא היה זה מחזה נפוץ כמו היום, שארגון שלם עוסק בהפצת לימוד תורני יומי, מסודר וקבוע, באופן כה רחב וגדול. הלימוד היחיד שהיה קיים אז בשוק, היה לימוד הדף היומי בתלמוד הבבלי. בימינו קיימים עשרות רבות של לימודים יומיים, מהם ידועים יותר ומהם פחות. אולם באותה תקופה היה זה רעיון חדשני ופורץ דרך מסוגו.
 "מכאן כנראה נובעת ההערכה הרבה, אותה רחש רבי נסים לפעילותו של הרב שטנצל בנושא המשנה וההלכה, זאת מלבד הערכתו הרבה לאישיותו הדגולה".

(י. שרייבר, מוסף שבת קודש 'יתד נאמן', שמות תשפ"ב)

ציבורי באותה תקופה. באחת הפעמים העזתי את פני ושאלתי אותו, מה היה שכל כך התעניין היכן אני בתקופה שלא חש בטוב, והאם הוא זוכר את זה?
 "הוא ענה, שאת האירוע בעצמו הוא לא זוכר, אבל הוא כן זוכר שברגעים ספורים לפני שאיבד את ההכרה, חשב על כך שהוא צריך עוד ללמוד איתו. לכן כשהתעורר הוא נזכר בדבר האחרון שעסק בו. "כמו כן, בענין הבחור שרצה להתקבל לשיבה, אף שאין לי מושג אם הכיר אותו בכלל באופן אישי, כיון שהתעסק בזה ממש קודם, חשב על כך מיד כאשר התעורר...
 "גם בשנותיו האחרונות", מעיד הרב זינגר שליט"א, "כשכבר נחלש מאוד והתגורר בביתו של בנו רבי מרדכי שליט"א, היינו לומדים כל יום לפני מעריב. כשהוא לא ראה אותי, היה שואל איפה אני נמצא. הפרט הזה גם כן מוכיח כמה לימוד המשניות היה חשוב לו. בסיומים גם כן היה מדבר על גודל מעלת לימוד המשניות בפרט, ועל לימוד התורה באופן כללי".

לסיום, מספר לנו הרב זינגר שליט"א על הוקרתו של מרן כלפי

את הבית שבסמטת חנו. שאל את רבו: "הלא גם הרבי בקיא בכל התורה כולה, מדוע מתבטל הוא כליל בפני הרב אלישיב? מדוע חרד הוא כל מילה היוצאת מפיו?"
 "שמע נא!", אמר רבי חיים לתלמיד ישיבתו, "אם נתייחס רק לבקיאות העצומה שלו בתורה, הרי שבבקיאות בתלמוד בבלי - ייתכן שיש בדור עוד תלמידי חכמים הבקיאים בכל הש"ס, אבל בקיאותו ב'ירושלמי' היא בדרגה שאי אפשר למצוא בדור כולו. ב'ירושלמי' הוא ממש חד בדרא!".
 להיטותו של הגר"ח קרייסוירטה לשהות במחיצתו של רבינו, הביאתהו אף לידי כך שלפעמים היה עולה על מטוס באנטוופן, נוחת בארץ ישראל, לוקח מונית לעבר סימטת חנו, מברר את השאלה הקשה בפני רבינו, ומיד לאחר מכן טס בחזרה לאנטוורפן...

בבלי בכיס אחד וירושלמי בכיס השני

הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל, ששימש בדיינות יחד עם רבינו, היה מתבטא בהערצה כבירה אודות רבינו, והיה מגדירו במלים אלו: "הרב אלישיב - יש לו תלמוד בבלי בכיס אחד ותלמוד ירושלמי בכיס השני, וכל אימת ששואלים אותו - הוא שולף את התשובה מיד מהכיס!"...
 הוסיפו ואמרו, שמהירות תשובותיו של רבינו, עולה על הזמן שאדם מן השורה שולף שטר מן הכיס.

(קטעים מתוך הספר 'גדולה שימושה')

יחדיו בדברי תורה...
 באחד הימים פנה רבי חיים קרייסוירט אל אחד מבני משפחתו, שהיה אחד ממקורביו של רבינו, ובקשה בפיו: "ניסה נא לפעול בכל יכולתו, שייחד שעה מיוחדת מחוץ לזמן קבלת קהל, כדי שאוכל לבקרו ולפקוד את ביתו". מי שהכיר את סדריו של רבינו, ידע עד כמה קשה לבצע בקשה כזו.
 ניסה אותו בן משפחה לפעול אצל רבינו, ומאמציו נשאו פרי. הוא הצליח להשיג הסכמה לביקור יוצא דופן, שנקבע ליומיים אחרי כן בשעה פלונית.
 מה הופתע עד מאוד אותו בן משפחה, לשמוע באותו יום מפי באי הבית, על בואו של הגר"ח קרייסוירט בזמן קבלת קהל. הוא נכנס אל החדר פנימה והסתגר עם רבינו שעה ארוכה, תמה אותו בן משפחה בפני רבי חיים קרייסוירט, וביקש לברר את פשר הדבר.
 "לא יכולתי להתאפק, רציתי לנצל את שהותי בארצנו הקדושה ולהיות במחיצתו עוד ועוד", ענה רבי חיים קרייסוירט.
 "הרי הסכים רבינו לייחד שעה מיוחדת לכך", תמה בן המשפחה.
 "על הביקור ההוא איני מתכוון לוותר, כמובן", ענה רבי חיים, "אולם חשבתי לעצמי: פלוני המקורב אל רבינו, מרשה לעצמו לפקוד את הבית מידי יום ביומו. וכי גרוע אני ממנו? אם מותר לו לפקוד את הבית מידי יום, מותר לי לבוא אחת ליומיים!"...
 אחד מתלמידי ישיבת 'מרכז התורה' בשכונת תלפיות, ישיבתו של הגר"ח קרייסוירט, ראה מקרוב את להיטותו הגדולה של רבו לפקוד

מנהג המקום מקדמת דנא היה, להתעטף כל הקהל בטלית בתפילת מנחה של ערב שבת קודש, עד לאחר תפילת ערבית, כפי שהנהיג שם הרב הקדוש מויטבסק, על פי מנהג חסידי רייסין. [וכפי שנהוג עד היום בכמה קהילות קדושות כנודע, ונרמז במכילתין (שבת כה:)] עיין שם. לאחר מכן הונהג כן גם בכל קהילות דחסידי קרלין בארץ הקודש].

כאשר עלה ובה הרבי הקדוש בלוויית צאן מרעיתו, אל בית המדרש לתפילת מנחה של ערב שבת, התקבל שם בכבוד גדול. אך הוא לא היה מעוטף בטליתו, כיון שלא היה נוהג להתעטף בטלית לקבלת שבת. כשראו הגבאים שאין עמו טלית, ניגשו לפניו בחרדת קודש והגישו לו טלית להתעטף, כמנהג המקום.

הרבי הקדוש נאחז התרגשות למראה מנהג קדוש זה, הוא נרעד קלות ונענה ואמר: "לא ידעתי מנהג זה, ולא הכנתי עצמי לקראתו... בשביל קיום מנהג מקודש כזה צריך אני להכנה רבה... הייתם צריכים לומר לי זאת לפני כמה שעות כדי שאתכונן היטב לזה!"... ומי יבוא בסוד קדושים?

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

הללו שוב ושוב, תוך שהוא צועק ומכריז: "רבנו של עולם! אף על פי שהדלקתי את מיטתי, כנ"ל, אין לי שום טענות עליך חלילה, והצעתי את נרותי"ו וכו'..."

אמרתו הקדושה הזו, התפרסמה חיש בין כל יהודי המקום, התרגשות גדולה אחזה בניצולים, כששמעו על ה'טיש' הנורא שנערך בליל שבת, ולמחרת ביום השבת כבר הגיעו כמה מאות איש, להשתתף עם הצדיק בתפילות השבת ובסעודותיה.

הרב הקדוש רבי יוחנן מקרלין זצוק"ל, ביקר כמה פעמים בארץ הקודש. באחד מביקוריו עשה שבת אחת בעיר הקודש טבריה ת"ו. שם, בתוך קהל עדתו חסידי קמאי, ערך את שולחנותיו ואת תפילותיו, בקלויז העתיק דחסידי קרלין שבטבריה, שנרכש שנים רבות לפני כן, על פי הוראתו וציוויו של אדמו"ר הזקן בעל בית אהרן זצוק"ל, בהיותו בית מקודש ונעלה, שבו שכן הרב הקדוש הרבי ר' מענדלי מויטבסק זצוק"ל, בעל 'פרי הארץ', אחר שעלה לארץ הקודש.

אנשים שהיו אסירים שנים רבות, וב"ה חזרו בתשובה והפכו לתלמידי חכמים.

בכניסתנו עמד אחד האברכים, ומסר שיעור בפני הלומדים. הוא ישב בכלא יותר מ-11 שנים... בראותו אותנו פסק האברך מלימודו ואמר: "כבוד השופט, יישר כוח!". "על מה?", תמה השופט. "תודה ששלחת אותי לבית הסוהר. שם נפגשתי עם מלאכי השיקום, והודות לתוכניתם אני כאן בדרך התורה!".

היה זה אחד מחניכיו של הרב חיים גולומבק, ראש הכולל במגדל העמק, שבתקופה ההיא מסר את נפשו יותר מחמש שנים, עבור תכנית שיקום. הוא היה נכנס לבית הסוהר במוצאי שבת ויוצא ביום שישי, באומרו כי על מנת לשקם אסיר, לא די ללמוד עמו וללמדו תורה, אלא עליו לראות איך יהודי אוכל, איך יהודי ישן. הוא עם אחי רבי בנציון שליט"א, עשו מהפך גדול בבתי הסוהר.

נרגש כולו הסמיק השופט והפטיר: "זו הפעם הראשונה שמישהו מודה לי על שהענשתי אותו!"...

ביוצאו מהביקור הפטיר לי בלחישתו: "התוודעתי היום לכך שמשפט התורה הוא משפט האמת!".

(מתוך הספר 'אור השבת' בשינויי עריכה קלים)

בארנקה. היא קישרה מיד ואמרה לאבי כי בדעתה לפנות למוסד שם לומד הבחור, ו'לטפל' בו. אבי הניא אותה ואמר לה: 'חס וחלילה! אני רוצה לשוחח עם הבחור'.

"הבחור הופיע בביתנו, ואבי התעניין בו ובמצבו. הוא התייפח בבכי מר, וסיפר לאבא כי הוריו מתגוררים באחת מערי הפיתוח, והבית שבו הוא גדל הרוס לגמרי. כיום הוא מתגורר במאה שערים אצל אדם שאין לו במה להאכילו, ומרוב רעב עשה מה שעשה.

"אבא הניח יד מרגיעה ומלטפת על הבחור ואמר לו: 'מהיום זה הבית שלך. כאן תאכל, כאן תישן!'. הבחור, שעד לרגע זה היה מלסטם את הבריות, הפך לבן בית בביתנו, אוכל מפתנו וסועד על שולחנו. זו היתה התרופה הטובה ביותר לחוליו, לשלבו בסביבה בריאה, לכבדו ולהעניק לו חום ואהבה שהיו כה חסרים לו.

"לא נרגע אבא זצ"ל, עד שמצא עבורו שידוך הגון, וראה אותו עומד תחת החופה. זהו 'עמו במאכל עמו במשתה' שאמרו חכמינו", הוספתי לשופט הנדהם.

במסגרת הסיור בקמפוס נכנסנו ל'כולל'. זה המקום שבו לומדים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

Yaakov Lederman Flash90

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ לאיזה צורך מותר לכתחילה להפסיק באמצע קריאת המגילה?
- ◆ מדוע קוראים את שמות עשרת בני המן בנשימה אחת?
- ◆ האם ראוי לקרוא את המגילה מתוך החומש יחד עם הבעל קורא?

מהלכות קריאת המגילה

- יש לקרוא את המגילה כסדרה, והמדלג על פסוק או מילה כלשהי, אינו יוצא ידי חובה בהשלמתם לאחר מכן, ועליו לשוב ולקרוא ממקום הדילוג ואילך, כדי שהמגילה תיקרא כסדרה.
- אין להפסיק במהלך קריאת המגילה, לא בשהייה ארוכה ולא בדיבור, מלבד לצורך עניני קריאת המגילה, כגון השתקת ילדים מרעיישים המפריעים לשומעים.
- בדיעבד, יוצאים ידי חובה בקריאה מתוך מגילה חסרה, בשלושה תנאים: 1. רוב המגילה כתוב כראוי. ויש אומרים שדי בכך שחצי המגילה כתוב כראוי. 2. הפסוק הראשון והאחרון במגילה כתובים בשלמותם. 3. החלקים החסרים, אינם כוללים ענין שלם מהמגילה.
- מי שהתנמנם תוך כדי שמיעת המגילה מאחור, יש להניח שלא שמע חלק מהקריאה, ועליו לשוב ולקרוא בשנית מהמקום שבו החל להתנמנם.
- מעיקר הדין, מי שאינו מבין את לשון הקודש, רשאי לקרוא במגילה הכתובה בשפה אחרת, למעט המילים "הָאֵחָשְׁתְּרִינִים בְּנֵי הַרְפֻּכִים", אשר אף חכמינו ז"ל לא ידעו את פירושו. אולם, מנהג ישראל בכל מקומות מושבותיהם לקרוא את המגילה בלשון הקודש בלבד, ואף מי שאינו מבין את לשון הקודש, יוצא ידי חובה בקריאה זו.
- הטועה בקריאת המגילה בטעות המשנה את משמעות המילה לגמרי, כגון שאמר 'יָשֵׁב', לשון עבר, במקום 'יוֹשֵׁב', לשון הווה - לא יצא ידי חובה, ועליו לשוב ולקרוא מהמקום בו טעה; אך לא יברך על קריאה זו, אף באופן שהסיח את דעתו

בין הקריאה הראשונה לשנייה.

- את שמות עשרת בני המן שבמגילה, כולל המילה "עֶשְׂרֵת" שלאחריהם, יש לקרוא - לכתחילה - בנשימה אחת, כאות לכך שכולם נתלו כאחד על גבי העץ. ונוהגים לקרוא בנשימה אחת החל מהמילים "חָמֵשׁ מְאוֹת אִישׁ".
- מצוות צריכות כוונה, ולכן, מי שקיים מצוה ללא כוונה, עליו לשוב ולקיימה; אולם, במצוה שמברכים לפני קיומה, למרות שצריך לשוב ולקיימה, אין לברך שנית. ובנוגע למשך הזמן הנדרש לכוונה לקיום מצוה - יש שנראה מדבריהם, שהכוונה נצרכת במשך כל זמן קיום המצוה, אולם, המשנה ברורה נוקט כי די בכוונה לפני תחילת עשיית המצוה.

קריאת המגילה בציבור ושלא בציבור

- כשאין אפשרות לקרוא את המגילה במנין, יקרא כל אדם בעצמו את המגילה, כיון שלכתחילה אין יוצאים ידי חובה בשמיעת המגילה מפי אחר כי אם במנין.
- מנהג קדום בישראל, להביא את הילדים והילדות שהגיעו לגיל 'חינוך' לבית הכנסת לקריאת המגילה, כדי לחנכם הן בשמיעת המגילה, והן בשמיעתה בציבור.
- בשעת הקריאה, צריך הבעל קורא לעמוד, מפני כבוד הציבור; ובשעת הדחק, רשאי להישען על הבימה, וכדומה, אף באופן שאילו ינטל החפץ שנשען עליו יפול. והשומעים רשאים לשבת.
- השומע את קריאת המגילה, ואין לפניו מגילה כשרה, לא יקרא יחד עם הבעל קורא, לא מתוך חומש ולא בעל פה, אלא אם כן הוא חושש שאם לא יקרא בעצמו לא יקשיב כראוי.

"אם הייתי יודע שההצטרפות שלי ל'דרשו' תגרום לילדים שלי להצטרף גם כן, הייתי עושה 'יום טוב' מיוחד ביום שבו התחלתי ללמוד לראשונה את 'הדף היומי בהלכה'... התברר למפרע שזה הצעד הכי חכם שעשיתי בימי חי!"

הצצה לרגעים משמעותיים במרוץ החיים השוטף

הרב יהושע לייבזון

ביום רביעי הקודם, הגעתי למשרדי 'דרשו' בשעת צהריים, ומצאתי את עובדי המשרד כשהם ששים ושמחים. האווירה במקום תמיד חיובית ושמחה, אבל הפעם היתה מהולה בה חגיגות יוצאת דופן. "לשמחה מה זה עושה?", שאלתי את החברים, והם לא הכבירו במילים. במקום זאת סובבו את מסך המחשב לכיווני, והראו לי את הנתונים המפתיעים.

המייל היה עמוס במאות הודעות, שהגיעו מאז תחילת הלילה הקודם ועד עכשיו... כל הודעה כזאת, מכילה בתוכה טופס הרשמה של מצטרף חדש למשפחת 'דרשו', המבקש להיכלל בין רבבות הנבחרים ב'דף היומי בהלכה', עם תחילתו של מחזור הלימוד השלישי ב'ט אדר ב'.

הרישום מתבצע בכמה וכמה דרכים: יש אפשרות להתקשר למשרדי 'דרשו', אפשר גם להירשם בטופס אלקטרוני, אבל רבים בוחרים בדרך הנגישה והנוחה ביותר: דרך עמדות 'נדרים פלוס' שממוקמות כמעט בכל בית כנסת ברחבי הארץ.

ההודעות הגיעו בקצב מדהים, בכל שעות היום וברוב רובן של שעות הלילה. כבר בלילה הראשון לרישום התקבלו למעלה מ-200 טפסים של נרשמים חדשים, המאחרים נרשמו אחרי השעה 2:00 בלילה, והמקדימים למחרת נרשמו עוד לפני השעה 7:00 בבוקר.

אכן, סיבה מוצדקת לאווירה החגיגית שאפפה את המשרד!

הפעילות של הארגון, זכינו שרבבות יהודים לומדים 'דף היומי' על הש"ס הבבלי בצורה יסודית יותר, כי הם רוצים להצליח במבחן שיתקיים בסוף החודש, זכינו שאלפי בחורי ישיבה משכימים קום כל בוקר, ולומדים בתוכנית 'דרשו בוקר', הם חוזרים על תלמודם ומשננים מאות דפי גמרא בשנה, בתוכנית 'תלמודו בידו', כל זה לא סיבה לחגיגה???"

מה שמאוד מעניין, זה שאנחנו רואים גם הפעם הרשמה המונית של בני משפחה של נבחרים קודמים. המוני בחורי ישיבות שאבותיהם נבחרים ב'דרשו', מצטרפים גם הם לעניין, ונרשמים למחזור הבא.

"אם הייתי יודע שההצטרפות שלי ל'דרשו' תגרום לילדים שלי להצטרף גם כן", אמר לי השבוע נבחן ותיק שמסיים עכשיו מחזור שני של 'הדף היומי בהלכה', "הייתי עושה 'יום טוב' מיוחד ביום שבו התחלתי ללמוד לראשונה את 'הדף היומי בהלכה'! התברר למפרע, שזה הצעד הכי חכם שעשיתי בימי חי, כי הוא משפיע לא רק עלי, אלא גם על הילדים שלי, שפשוט ראו כמה הלימוד הזה תורם לי ומחיייה אותי, והחליטו להצטרף גם הם, ולהידבק גם הם בתוכנית שתביא להם אושר ושמחה בעזרת ה' עוד רבות בשנים!".

"אנחנו צריכים לשמוח ככה כל יום!", אמר אחד החברים לאחר מחשבה קלה. כולם הסתכלו עליו וניסו לרדת לעומק דעתו: "הרי לא כל יום נרשמים ל'דרשו' מאות נבחרים חדשים", שאלתי אותו, והוא הסביר את עצמו:

"כשאדם נרשם ל'דרשו' זאת סיבה גדולה לחגיגה, כי הוא עומד ללמוד בעזרת ה' 'דף היומי בהלכה'. וכשאדם לומד בפועל, זאת לא סיבה לשמחה?"

"ב"ה זכינו שרבבות יהודים לומדים מדי יום 'דף היומי בהלכה', בזכות